

ПОСТАТІ > с. 13

ЛИТОВЧЕНКИ – ДИНАСТІЯ ЛАУРЕАТІВ

До 90 річчя від дня народження істинно українського митця, художника Івана Литовченка

ЛІТЕРАТУРА > с. 5

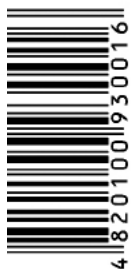
ДОВГА ДОРОГА ДО АТЛАНТИДИ

Книга про зникаючий стиль людських стосунків, про мрію, що ось-ось «підє під воду історії»

КНИГОЗБІРНЯ > с. 6–7

ПРОДУКТ СТРАТЕГІЧНОГО
ЗНАЧЕННЯ. З ЧИМ ЙОГО
їдять...

с. 8–9

ІМЕННІ ЗІРКИ, ЯК ПОДЯКА РІДНОЇ ЗЕМЛІ

Михайло Кулиняк,
міністр культури
України

ШАНОВНІ ДРУЗІ!

Вітаю вас!

Цього року Україна на Венеціанській бієнале, що триватиме з 4 червня до 27 листопада, представить світу справжній шедевр епохи Відродження в сучасному баченні.

Саме на Венеціанській бієнале відбувається глобальна мистецька дискусія на найвищому рівні, де раз на два роки концентруються креативні сили світу.

Виставка проводиться з 1895 року. В її історії були лише дві багаторічні перерви, пов'язані з подіями Першої та Другої світових воєн. Це – єдиний арт-фестиваль, де художники виступають від імені держави. Уславлення сучасного мистецтва – одна з головних складових цієї вагомий події.

Особливості сучасного арту розкриваються в його новаторстві, новизні й «сьогоденності». Тут і зараз. Саме тому роботи, які представляють країну, не продаються, а стають невід'ємною частиною історії світового мистецтва.

Твір державної експозиції є своєрідною візитівкою країни. Тому напередодні бієнале на батьківщині художника проходить жорсткий відбір найкращих арт-здобутків.

Україна має свою сторінку в насиченій історії фестивалю. Були блискучі перемоги, була тривала перерва, і нарешті сьогодні Україна заявляє про себе як про державу, де сучасне мистецтво досягло досить високого рівня розвитку.

Як міністр культури України я пишаюся презентацією нашого мистецтва на такому престижному форумі. Наша країна – багатонаціональна, а її творчий потенціал завжди був великим. Саме тому участь українських художників у венеціанських бієнале незмінно привертає увагу світової громадськості.

Цьогоріч Україна презентує потужний і наймасштабніший за останній період проект «Друге Відродження». В іноземній транскрипції «Post-vs-Proto-Renaissance» відомої одеської художниці Оксани Мась.

Духовність і моральність багатьох народів, пластична мова їхнього мистецтва лягла в основу творчого стилю української художниці. Оксана Мась знайшла нові шляхи в образотворчості. Врешті, було розгадано міжпланетарний код – мову світу. У культурах практично всіх народів є спільна «одинаця» – яйце. Воно і стало об'єднавчим модулем.

Гентський вівтар – геніальний витвір братів ван Ейків, мистецький символ усієї Європи, на якому змальовано рай, рай на Землі. Із цього твору розпочалася епоха Відродження.

У трансформації Оксани Мась відкривається новий портал спілкування, нова, зрозуміла всім, мова майбутнього. Послання художниці світові полягає в тому, що людство – це один величезний організм, і дім кожної людини – не лише її країна, а й Всесвіт у цілому.

В руслі процесів об'єднання Східної та Західної Європи Україна пропонує єднання всього світу.

НАШЕ КІНО ПІДКОРЮЄ СВІТ Український павільйон у Каннах відвідало втричі біль- ше людей, ніж минулоріч

У кінотеатрі «Київ» відбулася прес-конференція «Українське кіно підкорює світ: переможний "Крос" у Канни» з нагоди

Андрій Халпахчі

успіху нашої країни на Каннському кінофестивалі. «Золоту пальмову гілку» виборола для України режисер Марина Врода та її короткометражний фільм «Крос» (Франція–Україна). До речі, українська картина отримала таку нагороду вдруге.

Примітно, що нині діяльність нашого павільйону вийшла за межі суто представницької. Він став місцем зустрічей вітчизняних і європейських кінопрофесіоналів, майданчиком для презентацій стрічок, зокрема і тих, які ще на стадії виробництва, а також обміну ідей цікавих гуру від кіно.

«Насправді, вперше павільйон став маленькою Україною, – вражена голова Державного агентства з питань кінематографії Катерина Копилова. – Під одним дахом об'єдналися дистриб'ютори, виробники, представники фестивального руху, проведено багато зустрічей! Ми сподіваємось, те, що відбувалося на Каннському фестивалі, набуде

Максим Онопрієнко і Володимир Хорунжий

подальшого потужного розвитку». Не стояли осторонь представники «Інтерфільму», кінодистриб'юторської компанії «V&H» та продюсерської і дистриб'юторської компанії «Артхаус Трафік».

Директор Української кінофондації Андрій Халпахчі, зокрема, розповів, що на Каннському ринку були представлені кіноальманахи «Закохані в Київ» і дебютна картина українських кінематографістів «ROCK'N'BALL». Свої думки висловили продюсери стрічок Володимир Хорунжий і Максим Онопрієнко.

Світлана СОКОЛОВА
Фото Максима КОРОДЕНКА

НА «АРТ ПРЕМІУМ» – ДВА ГРАН-ПРІ

Переможці повезуть їх до Китаю та Німеччини

Два тижні тривав музичний марафон III Міжнародного конкурсу-фестивалю «Арт Преміум-2011». Тиждень тому авторитетне журі підбило підсумки змагання інструменталістів, де Гран-прі отримав китайський піаніст Лу Чао. А в День Києва на концертній естраді Маріїнського парку відбувся гала-концерт переможців танцювального і вокального конкурсів. Гран-прі з вокалу здобув німецький співак Олег Рудич.

Престижний мистецький форум, у якому брали участь діти і молодь віком від 7 до 25 років, зібрав понад тисячу осіб. Лише інструменталістів було понад три сотні. Приблизно стільки ж танцюристів, решта – співаки.

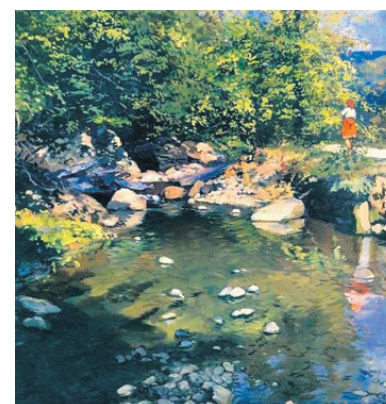
Захід проводив благодійний фонд «Віват Арт» за підтримки Міністерства культури України, Головного управління культури і мистецтв Київської міської держадміністрації та Печерської районної держадміністрації.

Наталія ЗІНЧЕНКО

ПОГЛЯД ІЗ ВІДСТАНИ ЧАСУ

У виставкових залах пам'ятки архітектури XVIII століття «Хлібня» Національного заповідника «Софія Київська» проходить ретроспективна виставка творів Адальберта Ерделі та Йосипа Бокшая «Погляд з відстані часу».

Виставку організовано за підтримки Міністерства культури України до 120-річчя від дня народження митців. В експозиції представлені твори з фондів Закарпатського художнього музею імені Йосипа Бокшая, Національного художнього музею України та приватних художніх колекцій.

Бокшай Й. (1891–1975). Біля потоку. 1950 р.
Полотно, олія. 103x90

КОРОЛІВСЬКИЙ ФЕСТИВАЛЬ

Дев'ятим міжнародним фестивалем «Юні таланти під покровом Короля Данила» і цьогоріч опікується, так би мовити, сам монарх Данило Галицький. Молоді художники зі всі-

єї України, а також гості з Білорусі та Росії у місті Лева змагаються за одну з найвищих дитячих мистецьких нагород у світі – «Золотий мольберт». Юні таланти створять величезну (1,5 м заввишки та 50 м завширшки) монументальну живописну панораму «Львів очима дітей України та світу». Королівські змагання нещодавно проходять в одному з найкрасивіших міст України. Кожна вулиця, кожен закуток надихають на творчість:

«Пощастило приїхати до міста, яке знаходиться на перетині різних культур. Діти в захопленні від його архітектури, мешканців. Ми тут не вперше. Дехто вже втретє спеціально відвідує Львів. Тут чудові умови», – каже керівник російської делегації Ганна Іванова.

Загалом дійство триватиме понад три тижні. На майбутніх майстрів пензля чекають численні майстер-класи відомих митців, цікаві зустрічі, екскурсії. За словами організаторів, наступний, десятий, ювілейний, фестиваль «відкриє вікно» в Європу – до нас приїдуть учасники з Франції.

Яна ЛЕВИЦЬКА

«ЖИВА МУЗИКА» ЮНИХ КОМПОЗИТОРІВ

До 4 червня у Великому залі Київської дитячої академії мистецтв, концертних залах Національної спілки композиторів України та її Київської організації триватиме X Всеукраїнський конкурс юних композиторів-виконавців «Жива музика».

У конкурсних прослуховуваннях бере участь близько ста юних музикантів із різних регіонів України. Вони представляють на розгляд компетентного журі власні різножанрові композиції для фортепіано, духових, струнно-смичкових, народних інструментів, солоспіву й джазові твори.

Урочиста церемонія нагородження переможців і святковий гала-концерт у концертному залі Національної спілки композиторів України завершить цей марафон. Найкращі опуси юних авторів увійдуть до нотного буклета-альбому «Жива музика-2011».

**ПОВЕРТАЮЧИСЬ
ДО НАДРУКОВАНОГО**

«Танці, танці і ще раз танці...»

У газеті «Культура і життя» (№ 13, 2011р.) із задоволенням прочитала статтю. Вражає те, що 2700! колективів-аматорів змагалися у фестивалі-конкурсі народної хореографії імені Павла Вірського.

Я була на тому концерті в Національній опері. Отримала задоволення не на день, не на місяць, а на все подальше життя. Не перебільшую, це чиста правда, феєрверк радості! Гордість охоплює, що танцювальні аматорські колективи збереглися в такому різноманітному прояві тільки в нашій країні. В цьому з нами не можуть позмагатися навіть сусіди з колишніх радянських республік.

Та прикрість у тому, що не навчені ми оберігати своє, шанувати, як належить. В залі Національної опери не було телекамер жодного з вітчизняних телеканалів. Можливо, організатори масштабного заходу за всіма численними клопотами просто забули запросити на нього представників ЗМІ? Ще гірше, коли володіли такою інформацією, проте не вважали за потрібне її висвітлювати. Певно, для них важливіші російські попсові виконавці, дешева популярність яким вони самі ж і створюють, чи масові «майданси», покликані прищеплювати бездумність і автоматизм виконання команд керівника. Звичайно, таких журналістів не цікавить Україна щира, справжня, духовна, бо вимагає адекватного – глибокого – мислення. Та спробуймо оцінити ситуацію чисто прагматично. «Нарізки» з телезапису подібного концерту цілком могли б зацікавити зарубіжні телеканали. Кожний із талановитих танцювальних колективів може чудово «вписатися» в туристичний бренд рідного міста чи селища, додавши йому барв і привабливості в очах можливих гостей. Головне – подати про нього максимум інформації в різних засобах масової комунікації, зокрема й в Інтернеті. Взагалі, незадовго до проведення футбольного чемпіонату Україна має постати у Всесвітній мережі в усій красі свого пісенного, танцювального, образотворчого багатства, створюваного й українцями, й представниками інших етносів. Над цим треба працювати дуже серйозно, з усвідомленням переваг нашої неповторності. А тим, хто готуватиме культурну програму до «Євро-2012», хочеться ще порадити: у вересні відбудеться заключний тур III Всеукраїнського фестивалю-конкурсу народної хореографії імені Павла Вірського серед професійних колективів, – не

пропустіть цей надзвичайний феєрверк талантів, що може прикрасити й одухотворити найяскравішу спортивну подію.

Вікторія ПИЛИПЕЦЬ, м. Ірпінь

«Сьогодні у клубі кіно!»

І ця стаття, видрукована у ч. 13 «КіЖ» привернула увагу наших читачів.

Про підводні каміння проекту пише Людмила ГОРДЕЛАДЗЕ, директор київського кінотеатру «Жовтень»:

«На жаль, тут мовиться про те, щоб зали з DVD-технологією були обладнані за рахунок місцевих кінодирекцій. А наша Кіностудія Довженка надасть права на свої фільми.

Є один важливий момент – тут ідеться не про цифрові кінотеатри, а про електронні. Один цифровий проектор коштує сто тисяч євро, а там мова про п'ять тисяч доларів. Це, так би мовити, покращене домашнє кіно. Відповідно, це позначиться на репертуарі кінотеатру. В таких кінотеатрах мають право крутити фільми лише на DVD. Голлівуд не дає права для публічного показу на DVD. Ці права є на європейські фестивальні фільми, але їх ніхто не захоче дивитися в селах чи містечках. Глядачі у провінції бажать дивитися фільми, які рекламують по телевізору, показують у великих кінотеатрах.

Цей проект схожий на спробу Кіностудії імені Довженка нав'язати свої послуги. Аби такі кінотеатри ефективно функціонували, треба створювати спеціальну прокатну організацію, яка купуватиме права на показ фільмів. Це можна зробити, але про це ніхто не думає».

ОФІЦІЙНО

До нашої редакції постійно звертаються читачі, стурбовані подальшою долею Десятинної церкви. Через різні тлумачення в ЗМІ виникають і різні погляди у громадян, подекуди недостовірні. «КіЖ» звернулася до Міністерства культури з проханням висловити офіційну позицію Державної служби з питань національної культурної спадщини стосовно ситуації навколо Десятинної церкви.

«Єдине погодження, яке видало Міністерство культури України (Державна служба з питань національної культурної спадщини), стосувалося надання дозволу на проведення археологічних досліджень на місці фундаментів Десятинної церкви. Такі погодження видаються терміном на рік, тобто актуальний дозвіл чинний до кінця 2011 року.

Результатом проведення конкурсу на найкращу містобудівну концепцію культурної, архітектурної та художньої ревалоризації (реставрації збережених споруд і відновлення зруйнованих) пам'ятки археології національного значення "Дитинець давнього Києва VIII–X ст. із фундаментами Десятинної церкви X ст.", оголошеного Київською міською владою, стало колегіальне рішення журі, яке полягає в ідеї поєднати два

проекти-переможці. З цією метою було створено об'єднану групу проєктувальників, яка має напрацювати єдиний спільний проєкт і представити його на розгляд громадськості та науковців.

На сьогодні до Міністерства культури та Державної служби з питань національної культурної спадщини жодні проєкти, що стосуються Десятинної церкви, на розгляд не надходили. Після подання такого проєкту обов'язково відбудеться його публічний розгляд на науково-методичній раді Мінкультури.

Земельна ділянка, на якій розташовано Дитинець і залишки фундаментів Десятинної церкви, відведена КП "Дирекція реставраційно-відновлювальних робіт". Це комунальне підприємство Київської міської ради, підпорядковане безпосередньо Головному управлінню капітального будівництва м. Києва, виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації). Отже, саме ця установа виступає замовником робіт і несе повну відповідальність за ведення робіт на ділянці та дотримання вимог законодавства».

ХАРКІВ ЗА ДЖАЗ! «КІЖ» – ТАКОЖ

Дорога редакціє! Чому на ваших шпальтах так мало молодіжної тематики? Нещодавно я приїхав із Харкова. Там упродовж тижня звучав джаз у рамках п'ятого міжнародного фестивалю Kharkiv Za Jazz Fest.

**Славко КОПОТЬ,
снт Брюховичі Львівської області**

Від редакції. Шановний пане Ярославе. «КіЖ» надалі не оминатиме молодіжну тематику. В цьому, сподіваємось, ви вже переконались, прочитавши останні числа нашої газети. Разом із вашим листом до редакції якраз надійшов допис нашого власного кореспондента з Харкова Володимира Суботи про згаданий вами фестиваль.

Перший фест відбувся п'ять років тому і був малопомітним у культурному житті міста. Та вже наступні стали визначною подією, оскільки приїжджали справжні світові зірки, як-то володар двох премій Греммі, легендарний басист Рон Картер і найкращий піаніст Європи француз Марсьяль Соляль, всесвітньо відомий піаніст і композитор Дон Фрідман (США). На сьогодні в останнього понад 50 дисків як сольних, так і у співпраці з відомими джазменами. На думку критиків, він живий носій «скарбниці сучасного джазу». Музикант є прихильником суворої академічної школи, прекрасно володіє всіма стилями джазу, продовжує традиції таких джазових зірок, як Дюк

Еллінгтон, Телоніус Монк, Білл Еванс. До організації дійства саме у Харкові чимало зусиль доклав гітарист, учасник багатьох українських джазових фестивалів (він же аташе посольства Німеччини в Україні) Жан-П'єр Фрелі.

Проведенням таких фестивалів харків'яни зобов'язані насамперед голові наглядової ради театрального центру Дмитрові Кутовому та доценту Харківського державного університету мистецтв імені Івана Котляревського Сергію Давидову – відомим шанувальникам джазу. Їхнє ідейне зерно впало на плідний ґрунт – українська аудиторія знає і шанує таку музику.

Критики вбачають успіх свята у незвичності його формату. Тут виступають як метри, так і талановиті вітчизняні музиканти, класичний джаз звучить в одній залі із фьюжн-композиціями, імпровізація з авангардом.

– Харківський джаз – передусім професійна музика, – зазначив Сергій Давидов. – Цим він і відрізняється від інших.

Привертають увагу колективи «7+1», SHOW BOAT, Maria Group, Marble boy, Symbol stream, «Зефир», Sweet sisters with misters, Daisy Sisters та інші.

Студенти Харківського університету мистецтв із гурту SHOW BOAT продемонстрували віртуозне володіння інструментами. Майстерно виконували класичні джазові хіти, що викликало захоплення публіки. І всім стало зрозуміло – український джаз живий.

А тріо дівчат із Daisy Sisters, ніби кожну ноту і фразу створювали вперше. Глядачам випала нагода бути присутніми при народженні прекрасних музичних творів, які виконували обдаровані Юлія Зінченко, Ольга Чернова та Ольга Касап. Можна було заплушити очі і в уяві перенестися до літньої ночі 30–40-років минулого століття.

Щодня у клубі «Pintagon», де проходили концерти, був аншлаг. Харків поступово перетворюється на джазовий центр України, бо шанувальників такої музики тут більшає.

І не тільки під час фесту. Тут давали концерти Білл Еванс, Фатіма Шпар, Даниїл Крамер, Авшай Коен. Відбувались джазовий перформанс у форматі відчинених дверей за участю джазових колективів із інших міст України, Росії, Вірменії, Франції та Японії, міні-фестиваль «Нульовий Грудень». Це мозаїка рокерсько-джазової музики на всі вибагливі смаки. Крім того кілька разів на рік у залі філармонії виступає із сольними концертами сам Сергій Давидов. І неодмінно з великим успіхом.

Як відзначили організатори музичного дійства, такий ажіотаж спонукає на нові джазові свята. По завершенні фесту-2011 всі одностайно скандували: «Даеш Kharkiv Za Jazz Fest-2012!»

Визвольний рух у графічному зображенні

У проектуванні та виготовленні
бофонів брав участь один
із найкращих графіків України
XX століття – Ніл Хасевич

**Історія Української
Повстанської Армії
набирає дедалі більшої
ваги в нашому суспільстві
як державотворча
проблема**

Вона зацікавлює не тільки фахових істориків, але й усіх небайдужих до минулого держави. Завдяки старанням науковців та громадськості в Україні й за кордоном, відкриваються нові історичні свідчення національно-визвольної боротьби українського народу в XX столітті. Одним із них є факт наявності та функціонування власних грошових документів ОУН та УПА – бофонів.

За визначенням, яке подає українськомовна Вікіпедія, бофони (скорочення від словосполучення «бойовий фонд») – це однобічні (рідше двобічні) грошові документи (квитанції) з національною символікою та символікою ОУН і УПА та відповідними написами (або тільки із символікою, без написів), із фіксованими номіналами (чи без номіналів). У різні періоди діяльності

ОУН фонд зі стратегічних і тактичних міркувань мав назви «бойовий», «визвольний», «революційний», «національний», «військовий» і навіть «оперативний».

На Галичині та Буковині грошові документи ОУН називали «бефонами» і «бифонами», а на Волині (Волинська, Рівненська, західна частина Житомирської області) та білоруському Поліссі – «біфонами».

Уповноважені особи від імені ОУН і УПА видавали їх населенню за добровільно внесені, стягнуті як контингент, реквізовані кошти у вигляді готівки, іноді продуктів харчування, одягу тощо. Крім суто фінансової бофони також відігравали агітаційну роль, тому їх використовували у повстанській пропагандистській роботі.

За період 1939–1954 рр. було випущено у світ близько 500 видів бофонів, які використовувались щонайменше у дванадцяти областях України та Білорусі, а також частково на теренах Австрії, Німеччини, Словаччини, Польщі та Чехії.

У проектуванні та виготовленні бофонів брав участь один із найкращих графіків України XX століття – Ніл Хасевич (1905–1952). Народився він у родині дяка в селі Дюксин Костопільського району на Рівненщині. Повертаючись 1918 року додому з Рівного, на дережнянському залізничному переїзді Ніл із матір'ю потрапили під

потяг – його мати Феодотія загинула, а підліток втратив ліву ногу. Після лікування

навчався у Василя Леня у Рівному. Екстерном склавши у 1925 році іспити за повний курс Рівненської української гімназії, прокладає шлях до Варшави. Там Ніл Хасевич як вільний слухач відвідував Академію прикладних мистецтв, навчався малюнку та малярству у професора Мечислава Котарбінського. Із 1930 до 1933 року вже як студент опановував графіку у відомого польського професора Владислава Скочиляса та Бонавентури Ленарта.

У студентські роки Ніл Хасевич ретельно студіював фахові дисципліни, власноруч переписавши гусачим пером Пересопницьке євангеліє, досконало вивчив слов'янський шрифт. Збереглася написана молодим митцем пам'ятна грамота митрополиту Андрею Шептицькому та директору Української пластичної студії в Празі Дмитру Антоновичу від гурту «Спокій», у якому він довгий час був секретарем. У цей час Ніл Хасевич фахово виконав екслібрис Андрія Левицького, президента УНР в екзилі (вигнанні). 1931 року митець отримав почесну нагороду «Ватикан» за картину «Прання», а за портрет гетьмана Івана Мазепи дістав почесний диплом Варшавської академії. З 1933 року

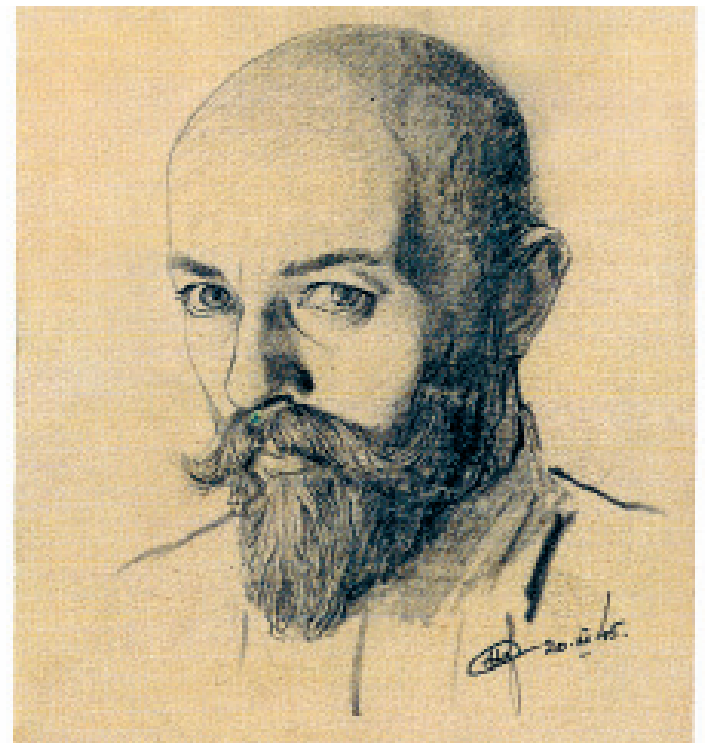
співпрацював із часописами «Волинь», «Шлях», «Волинське слово» у Луцьку та Рівному. У віці 26 років талановитий художник був занесений до Української загальної енциклопедії.

Його твори (графіка, дереворити) експонуються у Львові, Празі, Берліні (1931–1933), Чикаго, Лос-Анджелесі (1932–1933). У Варшаві 1939 року вийшов друком його альбом «Книжкові знаки Ніла Хасевича».

Із 1940-х років Хасевич перебував у підпіллі. Його знали за псевдонімами «Зот», «Бой», «Левко», «Рибалка». Ніл Хасевич був талановитим пропагандистом, керував друкарнею повстанців, працював як художник і редактор, готуючи ілюстрації до сатиричних журналів УПА «Український перець», «Хрін» та «До зброї».

Мистець розробляв проекти прапорів, печаток, бланків, бофонів, керував технічною ланкою центрального та крайового проводів ОУН. Ніл Хасевич мав кілька учнів «лісової школи політичних графіків», відомих за псевдонімами «Артем», «Гнат», «Скиба», «Мирон», «Свирид»... Їхній учитель писав: «Я не можу битися зброєю, але б'юся різцем і долотом. Я, каліка, б'юся в той час, коли багато сильних і здорових людей світу

навіть не вірять, що така боротьба взагалі можлива... Я хочу, аби світ знав, що визвольна боротьба триває, що українці б'ються».

Випадково агентам стало відомо, де перебуває «Зот». Уранці 4 березня 1952 року хутір Сухівці, що біля смт Клевань, оточили солдати. Бункер знайшли, піднявши сніп солами, що закривав вхід до криївки. Пролунали постріли зсередини – і тоді до бункера полетіли гранати.

Коли до криївки увіз капітан Скляр (заступник начальника відділення 20-го відділу УМДБ Рівненської області), він побачив трупи трьох повстанців. Один із протезом – Ніл Хасевич. Разом із провідником «Зотом» загинули його соратники В'ячеслав Антонюк – «Матвій» та Антон Мельничук – «Гнат».

За океаном (1950–1952) видано творчий доробок Ніла Хасевича в альбомах «Волинь у боротьбі» та «Графіка в бункерах УПА».

Понад півтора десятка бофонів, створених Нілом Хасевичем, можна побачити в науковому виданні «Бофони: грошові документи ОУН і УПА», виданому в Києві Університетом банківської справи Національного банку України.

Володимир ОНИЩЕНКО

Довга дорога до Атлантиди,

або Чому я не згоден із Борисом Олійником

Юліус Фучик. «Репортаж, писаний під шибеницею». Муса Джаліль. «Моабітський зошит» (вірші, складені в камері смертників). Василь Шкляр. «Ключ» (перший український бестселер детективного жанру, написаний за 30 днів у реанімації). Сергій Кисельов (п'єса «Єврейські часи». Останню крапку в якій було поставлено за ніч до кончини автора. Виборола премію на «Коронації слова» й зараз із успіхом йде в столичних театрах)... Анна Герман «Червона атлантида» (книга, написана в кардіологічному відділенні лікарні)

«ПІРАМІДИ НЕВИДИМИ» – ПОВІСТЬ ПРО МОЄ СЕЛО

Не буду приховувати: перед тим як узятися читати «Червону атлантиду» Анни Герман, я мав дещо упереджене ставлення до цього твору. Упереджене в позитивному сенсі оцінки. Із власного досвіду знав, що перед лицем смерті думається й пишеться зовсім інакше. А ще швидко. Аби встигнути. І не обов'язково це має бути сповідь, зате такий твір неодмінно має бути написаний серцем, тим самим серцем, яке можливо відстукує твої останні хвилини. Я сам колись вісім днів поспіль дивився в стелю реанімації столичної лікарні під назвою «Червоний хурт» і главу за главою відкладав у свій мозок написане. А потім зрозумів, що це є найкраще з того, що я сотворив за 30 років свого журналістського стажу.

Отож, насмілюся приписати власні думки авторці «Червоної атлантиди».

«Я лежав на лікарняному ліжку, облутаний дротами різних приладів і крапельниці, і просив Бога, аби все це скоріше скінчилося і я мав змогу мерщій дістатися до комп'ютера, щоб зафіксувати записане в голові».

І від таких думок жінка з косою втекла тоді від нас. А що їй залишалося робити. Ні благань, ні прохань про помилування вона не почувала. Ніхто й не звертав уваги на неї, усі помисли були направлені до життя, до нездійсненого, до недописаного...

Розраховував, як це обіцяв Борис Олійник, прочитати «Червону атлантиду» на одному диханні...

Дихання вистачило на кілька сторінок. Раз по раз моє читання зупиняли знайомі епізоди з життя мого рідного села. Ось сільський голова Кровозалляє з роману «Піраміди невидимі» (саме ним починається книжка «Червона атлантида» виконує вказівку райкому про знищення в селі фігур Матері Божої. Стривайте! Але ж це написано про мого сусіда, фірмана, який колись вивіз на смітник фігуру Божої Матері, що стояла на околиці мого села. Щоправда наступного дня в його підводу «чомуś» в'їхав «ЗІЛ» і після цього він до самої смерті ходив на протезі.

Читаю наступну сторінку:

«Є на світі абсолютний люксус – пасти корови у червні, відчуваючи себе одвічним пастухом чи пастушкою, господарем світу сього, котрий народжується на твоїх очах. Здається

тоді, що не існує нічого поза отсимвранком і сонцем, котре сходить», – читаю далі.

Знову відкладаю книжку. Стрімко вириваю з пам'яті мої дитячі червоні ранки року 1961. Тоді за 50 коп. у день я пас сусідську корову. Тож за місяць таки заробив собі на костюма до школи. Ще раз прокрутив свою дитячу кінострічку. Ні, ніякий це не «абсолютний люксус» відчувати себе господарем світу сього, коли так хочеться спати.

І знову зупинка. Поринув у спомин після, здавалося б, простенького й нічим непримітного фактажу:

«У кожній родині знайшлося б тепер з два три орли, бо дерев'яні фігурки дарували на кожні уродини – презент був недорогий, але гоноровий».

Мої орли, один з качкою, другий вчепився кігтями в рибу, вже давно «залетіли» на стрих (горище). Викинути шкода, а прикрашати сільську двоповерхову хату з каміном та підлогою з бамбукового ламінату не випадає. Тоді цих дерев'яних птахів штампувало денно й нічно наше селище ПТУ-14. І хотів цього газда чи не хотів вони, орли, таки вхитрялися залетіти в кожную оселю.

БЛЯТ... ЦЕ НОРМАЛЬНО

Ви собі не можете уявити – які ж бо смачні сивульки (сироїжки), спечені на бляті (чавунні пластини (печі). Отже, дозволю собі вдатися до роздумів про мову письменниці. Мова, якою написані «Піраміди» – окрема розмова. Для мене, галичанина, жодного незрозумілого слова. Читачеві східних регіонів України Анна Герман присвятила «Антикваріат», останній розділ книжки. Вийшов своєрідний тлумачний словник галицьких діалектів.

Свого часу творець великого вчення про словниковий фонд товариш Сталін, кепкуючи з нашої мови, якось на зустрічі з українськими письменниками заявив:

«І что это у вас за язык такой, что галичанін не панімаєт полтавчаніна».

Мова, якою написані «Піраміди...», зайве підтверджує усталену істину – наявність у ній діалектів не лише збагачує цю мову, але утверджує її право на самостійність. В іншому випадку вона стане діалектом іншої мови.

Тож не переживайте прибічники вождя і учителя № 2 – «Піраміди невидимі» не стануть перешкодою для порозуміння галичанина й полтавчанина. Навпаки, вони допоможуть краще зрозуміти один одного.

Фото Миколи ЗАВГОРОДНЬОГО

Одному з героїв «Пірамід...», Файці, 96 років...

«Юську... Так в дитинстві Файку називали мама», – читаємо у романі. Зрозуміло, що мати героя не може бути присутня в діалозі. Вони (мати) у спогадах. Читач мабуть звернув увагу на оте шанобливе звернення через третю особу множини до матері: «мати називали», «мати просили». Такі звернення по всьому тексту «Пірамід...» й до інших членів родини: «батько казали», «бабуся говорили». А от тітоньці не «пощастило». Вона «говорила». Не думаю, що авторка умисне підкреслила оті звернення до батьків. Вона зробила це, як то кажуть, на автоматі. А хіба можна інакше говорити про батьків у галицьких селах. Тільки шанобливо, і тільки на «ви». Та що там спілкуватися. Навіть згадувати про них належно на «ви».

Нікуди подітися, але це неписане правило розповсюджувалося й на свекруху.

«Натомість кожна невістка, якщо малася в селі за поважну, кликала свекруху «мама-вони». Але оте «мама-вони» вимовлялося з таким притиском і такою інтонацією, що сплутати, про кого йдеться, було не можливо».

ДО АТЛАНТИДИ НЕ ДІЙШОВ

Я так і не дійшов до «Червоної атлантиди». Не зміг, так як обіцяв Борис Олійник, прочитати книжку на одному диханні. Письменниця в «Пірамідах невидимих» весь час змушувала мене поринати в спогади. Складалося таке враження, що ця книжка написана саме про мене, про моє село, про сусідів, друзів, недругів.

А час спливав, адже взяв цю книжку під чесне слово в студентки на два дні. А недотримати слова знову ж таки не дали «Піраміди...»

«Кася суворо стежила, аби селяни вчасно віддавали позичені в бібліотеці книжки, і якщо хтось порушував терміни, йшла до нього до хати, як жандарм, вичитувала «мораль», забирала книжку і накладала заборону для неретельного на відвідування бібліотеки на якийсь час».

Я пожертвував «Червоною атлантидою» задля дотримання свого чесного слова. Тим більше, що тепер знаю – обов'язково таки «дістануся» Атлантиди. Навіть попри, як на мене, мізерний тираж. Якихось 2500 примірників.

Даний матеріал не слід сприймати як рецензію. Це, радше мої враження. Та й ділити героїв роману за канонами підручника з української літератури – себто на позитивних і негативних не можна. Це звичайні сільські люди: добрі, ласкаві, злі... Й неважливо в яку добу вони жили й живуть, чи то за совітів чи за Незалежності. Одні як гарували, так і гарують, інші – як та «облвиконкомівська Волга» з «Пірамід...» вірно й слухняно служать своєму добробуту.

Після прочитання роману «Піраміди невидимі» починаєш розуміти, що хотіла донести авторка. Вона говорила про зникаючий стиль нормальних, шанобливих людських стосунків, про мрію, що ось-ось «підє воду історії».

Продукт стратегічного значення. З чим його їдять...

Сьогодні ніхто не піддає сумніву, що до бібліотечної галузі треба ставитися не як до чогось другорядного, а як до продукту стратегічного значення

Кореспондентка «КіЖ» Оксана ГАЙДУК побувала на Комітетських слуханнях на тему «Розвиток сільських бібліотек як інформаційних та культурних центрів»

«ОХОРОНИХ» ГРАМОТ ВИСТАЧАЄ

Так сталося, що про царину самоосвіти, а саме книгозбірні, на початку нашої Незалежності призабули. Оговталися, коли держава вже досягнула свого повноліття: у 2009 році уперше святкували День бібліотек. Цього ж року Кабінет Міністрів провів розширене засідання на тему: «Про сучасний стан бібліотек, актуальні проблеми розвитку бібліотечної справи в Україні». Крига наче-то скресла, адже засідання Кабміну було присвячено винятково розвитку українських книгозбірень. Рішення уряду про те, що на цю важливу галузь треба дивитися не як на якусь другорядну й фінансувати за залишковим принципом, а розцінювати її як продукт стратегічного значення, вселяли надію. Тепер ще й маємо «Закон про культуру». Замість застарілих «Основ законодавства України

про культуру» в новому документі такі важливі для бібліотек пункти, як захист їх приміщень від «прихватизації», праця на повний робочий день, підвищення зарплати, гідне пенсійне забезпечення працівникам галузі.

Отже, жодних серйозних перепоп для розвитку галузі не існує.

А ЯК НА ПРАКТИЦІ

Сучасна роль книгозбірень на селі й подальші перспективи їх розвитку не раз обговорювались як на засіданнях уряду, Верховної Ради, так і під час нарад Президента України. 18 травня 2011 року в Комітеті Верховної Ради України з питань культури і духовності відбулись слухання на тему: «Розвиток сільських бібліотек як інформаційних та культурних центрів», участь в яких взяли народні депутати України, представники центральних органів влади і місцевого самоврядування, національних, обласних,

Малюнок Андрія БАТАШОВА

районних і сільських бібліотек із різних регіонів України, громадських організацій і благодійних фондів.

Заступник міністра культури і туризму Вікторія Лісничка зазначила, що на сьогодні в Україні працює понад 40 тисяч книгозбірень, серед яких у селі діють майже 15 тисяч. «За роки Незалежності в Україні кількість бібліотек у сільській місцевості скоротилася на 3 352 заклади, – навила сумну статистику Вікторія Лісничка. – Тільки за останні два роки мережа сільських бібліотек зменшилася на 103 заклади, а 32% сіл України взагалі не мають бібліотек. За цей же час придбання літератури для поповнення фондів бібліотек, у тому числі й сільських, не відбувалося через відсутність коштів».

Учасники слухань були одностайні – потрібно на законодавчому рівні

формує базову мережу закладів культури, в тому числі й бібліотек. Одним із ключових моментів Закону є те, що виключення із базової мережі буде лише за погодженням Мінкультури. Відповідно до Закону буде створено єдиний реєстр, у якому знайде своє місце і сільська книгозбірня.

Перепоною у формуванні бібліотечних фондів стала закупівля літератури, що здійснюється відповідно до норм, передбачених Законом України «Про закупівлю товарів, робіт і послуг за державні кошти» (на тендерній основі). У середньому на комплектування фонду однієї сільської бібліотеки щорічно з бюджету виділяється всього 800 грн.

Щодо перспектив розвитку, то в Мінкультури заявляють про підтримку Концепції державної цільової

В Мінкультури заявляють про підтримку Концепції державної цільової програми «Стратегія та шляхи розвитку бібліотечної справи в Україні на період до 2020 року»

врегулювати ситуацію, що склалася із сільськими книгозбірнями.

Міністерство культури України надало інформацію за результатами дослідження «Сільська бібліотека на мапі України», яке проводилося Національною парламентською бібліотекою протягом 2007–2008 років. Опитування засвідчило у цілому незадовільний стан сільських бібліотек: їх фонди оновлюються не системно, потребує покращення матеріально-технічна база, спостерігається мізерність фінансування тощо.

ВИРІШУЮТЬСЯ ОДНІ ПРОБЛЕМИ, ОГОЛЮЮТЬСЯ ІНШІ

Наразі відповідно до положень Закону України «Про культуру» Міністерство культури України

вої програми «Стратегія та шляхи розвитку бібліотечної справи в Україні на період до 2020 року». В документі виокремлено такі завдання, як удосконалення нормативно-правової бази в галузі бібліотечної справи, зміцнення матеріально-технічної бази сільських бібліотек, сприяння поповненню бібліотечного фонду в сільській місцевості тощо.

Вирішуються одні проблеми, залишаються інші. На жаль, сільські бібліотеки сьогодні не достатньо виконують свої основні функції. Основна причина – залишкове фінансування. Така ситуація потребує врегулювання проблемних питань та надання правової, організаційної та фінансової підтримки сільським бібліотекам із боку держави.

Не так вже й кепсько

Харківська облдержадміністрація протягом останніх років реалізовує обласну програму збільшення кількості сільських бібліотек

Щороку в регіоні перед читачами гостинно відкриваються двері близько десятка нових читалень, для яких відразу закуповується література на тисячу гривень і здійснюється передплата провідних періодичних видань.

У рамках заходів, що передбачені згаданою програмою, відновлено й проведення конкурсу на звання найкращої сільської бібліотеки. Він традиційно проводиться у два етапи: спочатку визначається переможець у кожному районі, а потім вони між собою виборюють першість в області.

Цього року журі довелося принципово підійти до визначення призерів, оскільки після періоду скорочення книгозбірень на Слобожанщині наразі відроджуються – їх працівники мають винятково повну ставку, зміцнюється

матеріальна база, збільшується кількість читачів.

Перше місце було присуджено Пересічанській сільській бібліотеці Дергачівського району.

– Наша книгозбірня заснована ще у 1919 році, – розповідає завідувачка Тетяна Кареліна. – Книжковий фонд налічує 16 тисяч примірників, і завдяки підтримці райдержадміністрації та сільради він щороку поповнюється новими виданнями.

Друге місце зайняла бібліотека селища Комсомольське Лозівського району, а третє поділили між собою книгозбірні селищ Жовтневе Вовчанського та Баранівка Валківського районів.

– Цей конкурс дав імпульс розвитку бібліотечної справи і привернув увагу органів місцевого самоврядування до цих чи не єдиних осередків культури на селі, – сказав під час нагородження начальник обласного управління культури Дмитро Кузнецов.

Володимир СУБОТА, власкор «Культури і життя» Харківська область

Відпустити книжку на волю!

З давніх-давен у різних країнах існував звичай: по весні відпускати на волю птахів. А сьогодні у нас на очах народилося нове всевітнє правило. Читачі в усьому світі «відпускають»... книжки. А ви, до речі, вже записалися до лав буккросерів?

Забаву під назвою буккросинг (англ. – bookcrossing) вигадав у травні 2002 року американець Рон Хорнбекер. Він просто залишив 20 видань із пояснювальними написами в холі свого готелю. Отримати їх цілком безкоштовно могли усі охочі – за умови, що повідомлять свої імена та враження від прочитаного, а потім передадуть літературу наступним читачам. За півроку на створеному Хорнбекером сайті bookcrossing.com налічувалося вже близько 300 активних буккросерів. На сьогодні загальносвітним центром буккросингу вважається Італія, де рух має назву PassaLibro. Там його підтримують навіть державні органи!

Буккросинг нагадує спостереження орнітологів за птахами. «Людина, прочитавши книгу, залишає («звільняє») її у будь-якому громадському місці задля того, аби інша, випадкова, людина могла цю книжку знайти та прочитати; та навзаєм повинна повторити процес», – пояснює українська Вікіпедія. Полиці та шафи буккросингу існують в книгарнях та студентських кампусах.

Справжні буккросери реєструються на спеціальних сайтах (в Україні це znatok.ua/bookcrossing, bookcrossing-ua.at.ua, community.livejournal.

com/bookcrossing_ua тощо). Там пишуть про своє видання і, прикрасивши їх наліпками руху та відповідною інформацією, «відпускають». Людина, яка знайшла («спіймала») книгу, у свою чергу повідомляє про це на сайті.

Як переконалися ми на практиці, у Києві буккросинг дещо відрізняється від загальносвітового. У бік... спрощення процесу! Навіть на книжковій полиці найвідомішого «майданчика» буккросерів, що у книгарні «Є» на вул. Лисенка, 3, більшість відпущених книжок у найкращому випадку містять акційні наліпки. І – жодного слова навіть про попередніх власників.

Утім, допоки інтернет є не в кожній хаті, спрощення процедури реєстрації, мабуть, на користь. До речі: книги в нашій країні відпускають не тільки у столиці чи інтелегентному Львові, де торік восени стартував Всеукраїнський буккросинг «Мандри книги». Рух уже дістався й до маленьких містечок на кшталт полтавських Кобеляк. Тож, чи не час і вам приєднуватися до буккросерів? Може, саме завдяки вашому внеску хтось нарешті прочитає Василя Шкляра, Любо Дашвари, Любка Дереша та інших. І полюбить українське слово.

Алла ЧЕРДИНЦЕВА

КНИГАРЕНЬ БІЛЬШЕ, НІЖ КАВ'ЯРЕНЬ

Проблема інтелектуального розвитку особистості – аж ніяк не особиста справа кожного. Від високого рівня освіченості, начитаності, загальної культури громадян виграє вся країна. Тому й закономірно, що зниження інтересу до читання стало справою державної ваги: ще у 2009 році Кабінетом Міністрів України прийнято розпорядження «Про схвалення Концепції Державної цільової програми підтримки та розвитку читання на період до 2015 року».

Чернівецька обласна універсальна наукова бібліотека ім. М. Івасюка завжди перебуває в епіцентрі популяризації книги, не припиняє пошуків нових цікавих форм роботи, які б привернули увагу чернівчан до магії друкованого слова.

Чернівці недарма зажили слави культурного міста, тут в усі часи цінували книгу: «Книгарень більше, ніж кав'ярень», – повторюємо із задоволенням за Георгом Гайцеком. І в усі часи тут була, є і буде особлива спільнота – книголюби. Їх об'єднує не лише любов до читання, але й постійне бажання ділитися враженнями від прочитаного, інформацією про надруковане, та і, власне, книгами зі своїми однодумцями.

Тож, бібліотекарі, зацікавлені в тому, щоб книга завжди знаходила шлях до свого шанувальника, запровадили нову форму співпраці: буккросинг (вільний обмін книгами). Кожен може дати книзі нове життя, придбавши, прочитавши й передавши іншому. Неважливо, чи ви зареєстровані в бібліотеці – ви можете звернутися на абонемент обласної бібліотеки і на спеціалізі вибрати для себе видання, яке вам найбільш цікаве, натомість залишивши власну книгу. Багатьом із нас знайоме відчуття: після прочитання особливо цікавої для себе книги шкода ставити її на полицю, прирікаючи тим самим на безстрокове там перебування, хочеться залучити до її симпатиків решту однодумців. Буккросинг дає таку можливість – поділитися своєю книгою, поповнити свою колекцію іншою, поспілкуватися, обговорити літературні новинки, поринути в цікавий і захопливий світ її величності Книги.

Н. ФІЛЯК, завідувачка відділом абонементу, ЧОУНБ ім. М. Івасюка

Виставка-форум в Одесі

Одеська національна наукова бібліотека ім. М. Горького спільно з Міністерством культури України, Державним комітетом телебачення та радіомовлення України, Українською асоціацією видавців та книгорозповсюджувачів провели XII всеукраїнську виставку-форум «Українська книга на Одещині»

Учасників та гостей вітали представники обласної та міської влади, духовенства, громадські діячі та меценати бібліотеки. Міністр культури України Михайло Кулиняк відзначив, що виставка-форум стала доброю традицією і є значною подією в культурному житті України.

Цьогоріч в акції вперше взяли участь директор Департаменту видавничої справи та поліграфії Державного комітету телебачення та радіомовлення України О. Кононенко та директор державного підприємства «Дирекція фестивально-виставкової діяльності» Ю. Крушановський, які презентували виставку книг, виданих за державною програмою «Книги України».

На форумі «Українська книга на Одещині» свій творчий доробок представили понад 70 видавництв із різних регіонів України. До уваги одеситів запропонували понад п'ять тисяч назв книжок. Серед постійних учасників – «Наукова думка НАН України», «Мистецтво», «Академвидав», «Алерта», «Картографія», «Мапа» (Київ), «Підручники і посібники» (Тернопіль), «Університетська

книга» (Суми), «Астропринт» (Одеса) тощо. Виставку-форум відвідало близько п'яти тисяч одеситів та гостей міста. Серед головних культурних заходів цьогорічної виставки-форуму: круглий стіл «Книжкові реалії сучасної України» за участю директора Департаменту видавничої справи та поліграфії Державного комітету телебачення та радіомовлення України О. Кононенко, директора Книжкової палати України ім. І. Федорова, доктора технічних наук, професора М. Сенченка, президента Української асоціації видавців і книгорозповсюджувачів О. Афоніна, директора видавництва «Мистецтво» Н. Прибеги, директора видавництва «Наукова думка НАН України» І. Алексеєнка, бібліотечних працівників, громадських діячів, книгорозповсюджувачів.

Подією форуму стала виставка «Зібрання рукописних та друкованих Євангелій у фондах ОУНБ імені М. Горького: до 450-річчя Української Першодруку – Пересопницького Євангелія», презентація якої відбулася за участю настоятеля Свято-Архангело-Михайлівського жіночого

монастиря Серафими. Чільне місце в експозиції посідає факсимільне видання Пересопницького Євангелія торік передане бібліотеці Блаженнішим Володимиром, Митрополитом Київським та всієї України.

Серйозну зацікавлену аудиторію зібрала презентація книги В. Стремьдіна «Три слога времени, или Парадокс Эббингауза» («Новий друк», м. Київ). Автор передав увесь тираж видання до фондів бібліотек різних відомств та музеїв України. Схвально сприйняли фахівці перший том «Словника української мови» (НВП видавництва «Наукова думка».)

Спільно з Одеською філією Грецького фонду культури була підготовлена виставка видань сучасних грецьких письменників.

25 видавництв представили на розгляд журі конкурсу «Краща книга виставки-форуму 2011 та підбиття підсумків роботи XII форуму «Українська книга Одещині». Дипломами, грамотами оргкомітету виставки та Міністерства культури України були нагороджені колективи видавництв, автори книжок, які у цей скрутний час знайшли можливість реалізувати свій професійний, творчий та науковий потенціал, меценати, котрі щиро підтримали цей культурно-просвітницький проект, бібліотечні працівники, стараннями яких уже дванадцятий рік поспіль в Одесі відбувається таке масштабне, значуще і цікаве книжкове свято.

Оксана ГАЙДУК

«...КИЄВЕ МІЙ!»

Мені зателефонували зі Львова. Там було холодно і падав дощ. Зате в моєму рідному Києві – сонячно і тепло. Подумалося – інакше не могло бути, бо цього дня кияни та гості столиці відзначали День міста. Ось я на Хрещатику. Святкові костюми, усміхнені обличчя, дітлахи плескаються у фонтанах. Забава обіцяє бути до ранку...

Культурно-розважальних заходів – велике розмаїття. Хотілося б потрапити й на Співоче поле, де вирує «Фольклорно-мистецьке свято на схилах Дніпра», і на міжнародний фестиваль-ярмарок «Книжковий Арсенал», що вперше відбувається у Києві у «Мистецькому Арсеналі», і на Київський відкритий фестиваль повітряних зміїв, і на фестиваль міської культури I Love Kiev («Я люблю Київ») в міській галереї мистецтв «Лавра». Не проти долучитися до слухачів майстер-класу із образотворчого мистецтва «Я малюю Київ» у парку імені Тараса Шевченка. Але як досягнути неосяжне? Мене підстрахували наші кореспонденти: Роман Ратушний, Оксана Гайдук, Ганна Пароваткіна, Яна Левицька, та позаштатні автори.

Кілька кроків і я вже на фестивалі земляцьких організацій.

«Подолоємо, братці, відстані піснями», – весело, завзято пританцювуючи у такт, виконала пісню «Землякам» юна співачка із Прикарпаття Оля Ошитко. Вона запалила присутніх, гідно виступивши поряд із іменитими виконавцями, які виходили того дня на сцену.

Оля охоче розкрила секрет свого гарного костюма, виконаного за гуцульськими мотивами і осучасненого нею. Використовувала біло-бордовий колір та витканий (не вишитий!) гуцульський візерунок. Кольорова гама притаманна для її краю, оскільки «вже далі на Буковину кольори міняються».

А Шнуренко Жанна, голова жіночого клубу «Волинянка», розповіла, що активістки представляють характерні для Волині вишивки хрестиком та мережкою, а також частують пирогами та волинськими варениками.

Важко навіть збагнути, кого тут більше: киян чи гостей. «Це вже втретє таке свято, – коментує Леонід Коваленко, кореспондент газети «Отчий поріг» Чернігівського земляцтва.

Вечір видався не менш яскравим. Біля Пасажу увагу відвідувачів привернув концерт за участю народної артистки України Таїсії Повалій та народного артиста Росії, нашого земляка Ігоря Крутого, нових володарів власної зірки на київській «Алеї слави». В об'єктив фотокамери нашого ко-

респондента потрапив Міністр культури Михайло Кулиняк. Такої події він просто не міг пропустити.

На концерті сяяли зірки естрадного мистецтва Павло Зібров, Олександр Серов, Володимир Данилець та Володимир Мойсеєнко.

А ось тим, хто завітав 28 та 29 травня до Маріїнського парку на міжнародний фестиваль «Київські літні музичні вечори», пощастило побачити справжній парад духових оркестрів, які презентували твори світової та сучасної класики, оригінальні обробки та джазові композиції.

Люди оплесками й оваціями вітали заслужену артистку України Наталію Заболоцьку, яка виконала «Дніпровський вальс» І. Шамо та інші твори, а також заслуженого артиста України Василя Волощука, з яким разом вона заспівала пісню «Стольний град Київ».

Сподобалось виконання лауреатом міжнародного конкурсу Оксаною Яровою пісні «Знову цвітуть каштани» П. Майбороди в обробці Ю. Мельника. Безліч подій, концертів, море повітряних кульок, щирі посмішки та справжній національний колорит – таке воно київське свято з присмаком дніпровського повітря.

Світлана СОКОЛОВА

Фото Романа РАТУШНОГО і Ганни ПАРОВАТКІНОЇ

Балетна слабоалкоголка

Одного травневого вечора, коли ще не спала спека, а змити денну втому і втамувати спрагу міг би лише келих гарного холодного пива, театр «Київ Модерн-Балет» своєю новою прем'єрою ствердив: істина не в вині. Якщо істина взагалі існує, її слід шукати...

Створений за мотивами ірландських народних пісень та музики епохи Ренесансу (у доборі відчувається рука й обізнаність Олександра Курія, одного з кращих київських авторів музичних рішень вистав), новий балет хореографа Радю Поклітару так і було названо – «IN PIVO VERITAS». Хоч латиною це написано не зовсім коректно, однак у наш час, коли звичка писати есемеси латиною – так уміщується більше знаків – в'їлася просто у свідомість, у такій назві вбачається хвацька іронія, а головне – одразу зрозуміло й аудиторію, на яку розраховано виставу, і настрої та тематику спектаклю – задержувати молодіжну, легку, наче метелик, дещо забарвлену гіркотою перших розчарувань.

Звісно, справа не в пиві і взагалі не в алкоголі, інакше було б по-рекламному просто. Справа в антуражі, атмосфері бару, де можна зібратися після важкого дня або й взагалі замість роботи. Справа в

фото надано театром «Київ Модерн-Балет»

якусь по-справжньому хорошу серію короткометражок.

Відсилає до кіно й сольний, у жанрі «фентезі», виступ Анатолія Козлова, яким закульцовує свій балет

«IN PIVO VERITAS» – по-справжньому «слабоалкогольний» балет, без важкого дурману драми й трагедії

житті і в тому, з чого воно складається – величезного обсягу людських стосунків. Романтика і сварки, кохання з першого погляду і зрада йдуть пліч-о-пліч, переплітаються, наче в гарному кіно.

Кінематографічність останніх творів Радю Поклітару (перед прем'єрою було показано попередню одноактівку «Двоє на гойдалці») просто вражає, хоча й послуговується він передусім мовою танцю, а не кіно. Втім жорсткий монтаж сцен і, як не дивно, поетизація повсякденного життя, разом із лаконічною сценографією і пластикою переконують – дивись

Радю Поклітару – з нього починається, ним, фактично, і закінчується: за столом у старовинній корчмі прокидається кудлатий бородатий дідуган, встає, похитуючись, дістає меча, грізно ним замахується і... засинає знову. Вакханалія, яка розпочинається опісля, цілком можливо, є лише важким пивним сном цього дивного лицаря минувшини.

На сцену радісно вибігає гурт дівчат та юнаків у кілтах (хоч це й не дуже монтується з ірландською музикою). Протягом вистави ми слідкуємо за тим, як вибудовуються стосунки саме між ними. Хтось знайомиться

і одразу закохується, в інших розгортається драма «на трьох» – дівчина ніяк не може вибрати з-поміж двох хлопців. Ще два починають мірятися силою і вправністю. Ще один прудкий хлопчина перебігає від однієї дівчини до іншої, чим провокує між ними бійку, і ось уже їх жваво розтаскують по різні боки сцени.

Епізоди динамічно змінюють один одного, масові сцени – сольні номери, а народні мотиви – класика. Уважно слідкуючи за перебігом подій, розумієш – це саме життя. Як тонко і влучно хореограф разом зі своїми танцівниками мовою пластики вибудовує образи персонажів, передає їхній настрій, характерність ситуацій. Наскільки вдало підібрана музика, яка іноді виступає контрапунктом до сцен, що розгортаються прецінь драматично.

Утім, після перегляду цього одноактного балету лишається відчуття несерйозності побаченого. Минущості й мінливості. Наче це тільки ескізи, які створюються легким

доторком пензля. Все – ніжні акварелі, які з паперу легко змити й перемалювати знову. Ця несерйозність підкреслюється й вибором місця й часу подій – не наш час (хоча всі ці юнаки й дівчата наче з сучасної молоді писані), а якийсь міфічний шотландсько-ірландський (вже в цій несумісності різних націй закладається п'янка легкість).

«IN PIVO VERITAS» – справжній «слабоалкогольний» балет, без важкого дурману драми й трагедії. І можна заспокоювати себе тим, що це лише один вечір у барі, наступного разу може скластися все інакше. А тепер – алкогольне сп'яніння швидко випарується зі спекою, задержувати розважившись, молодь розбіжиться по домівках, і тільки всіма забутий кудлатий дідуган буде й далі куняти за столом, згадуючи чи переживаючи уві сні свої давні подвиги.

Надія СОКОЛЕНКО

На знімках: сцени з вистави «IN PIVO VERITAS»

Людина-оркестр:

ген популярності Володимира Зубицького...

Українська столиця дочекалася непересічної події – авторського концерту улюбленця меломанів і масового слухача, відомого українського композитора і баяніста Володимира ЗУБИЦЬКОГО

Імпрезу провела у Великому залі Національної музичної академії України імені Петра Чайковського «Київська камерата», що цілком традиційно, бо найчастіше саме цей оркестр репрезентує в Україні згаданого автора. Надзвичайним було те, що «Камератою» диригував не лише маестро Валерій Матюхін, але і сам композитор, до того ж це був авторський концерт метра після восьми років мовчання.

Володимира Зубицького можна сміливо назвати людиною-оркестром. Так у позаминому столітті, в часи розквіту ярмаркової культури, іменували мандрівних музик, котрі вирізнялися з-поміж інших незвичним зовнішнім виглядом і поведінкою: на голові було щось на зразок шолома, обвішаного металевими дзвіночками; за спиною – величезний барабан, обчіпляний бубонцями, по яких він бив паличками, прикріпленими до ліктів, а мідні тарілки зверху на барабані стукалися одна об одну з кожним кроком; на грудях перед підборіддям розташовувалася духовна гармоніка... Чоловік-оркестр невпинно рухався – працював ліктями, тупав ногами, крутив головою, вигинав тіло – і все це для того, щоб одягнена на нього «машина» постійно видавала звуки. Навколо все деренчало, дзвеніло, гуркотіло. Слухачі-глядачі були у повному захваті!

Щодо Володимира Зубицького така аналогія виникає не тільки через його багатовекторну діяльність: він пише музику, гастролює світом як баяніст (значно рідше і як диригент), викладає, проводить майстер-класи, є членом журі багатьох міжнародних виконавських і композиторських конкурсів. Він людина-оркестр за своїм приголомшливим, іскрометним темпераментом. Недарма вже близько двадцяти років маестро мешкає в Італії, а саме у невеличкому містечку Пезаро, до речі, батьківщині всесвітньо відомого і такого ж життєрадісного, сонячного Джоаккіно Россіні.

Варто Зубицькому де-небудь з'явитися – і відразу життя навколо нього починає «кипіти». Колосальна позитивна енергетика цієї людини заряджає усіх, навіть найінертніших, а його доброзичливий і подеколи гострий гумор звеселяє і найпохмуріших. Невтомний, неймовірно працездатний, дотепник і балакун Володимир Зубицький приголомшує надзвичайним динамізмом і швидкістю реакцій. Ну, чим не людина-оркестр?

Безумовно, це лише один, причому «фасадний» аспект особистості митця, адже будь-яка людина у своїх емоційних проявах багатогранна. Психологічна багатозначність маестро віддзеркалюється у його музиці й виконавській манері. Але він у будь-якому

разі щирий і на подив простий у спілкуванні. Потаєливий, стриманий, небагатослівний щодо себе – це так. Однак без снобістського глянцю прославленої зірки, незважаючи на те, що персонаж – насправді з широко відомим, «розкрученим» ім'ям.

Харизма Зубицького – в енергетиці, що б'є через край. Його позитивні флюїди, яких завжди надлишок, поширюються на величезні аудиторії, тому, напевно, всі концерти музиканта аншлагові. Мабуть, у цьому також прихований секрет багаторічної та стабільної популярності маестро.

Зовнішні контури його біографії типові: музична школа, Криворізьке музичне училище, нетривалий період навчання у московській «Гнесінці» по класу баяна, Київська консерваторія (тепер Національна музична академія України) імені Петра Чайковського. Але в стандартному наборі біографічних реалій є винятки. Узяти хоча б навчання у консерваторії за трьома спеціальностями – баяна у професора Володимира Бесфамільнова, заради якого Зубицький покинув Москву, композиції у Мирослава Скорика та диригування у професора Вадима Гнедаша. Або завоювання першої премії на міжнародному конкурсі баяністів «Кубок Світу-75» у Гельсінкі (Фінляндія), дві премії на міжнародному конкурсі композиторів «Молоді – для світу» у 1985 році в рамках ЮНЕСКО за антивоєнні опуси «Монологи серця» для баса та камерного оркестру і реквієм «Сім сльозин» для хору хлопчиків та інструментального ансамблю. А потім, як водиться у визначних музикантів, багаторічна гастрольна «кочова» практика, продуктивне композиторське різножанрове самовираження у баянних, хорових, симфонічних, оперних творах.

Так довго триматися на піку загального визнання Володимирові Зубицькому, напевно, допомагає потужний енергетичний ген його особистості як перший і головний чинник. Але є і другий, не менш важливий: виняткова талановитість.

Такі категоричні заявки цілком виправдалися реакцією публіки на нинішній приїзд Зубицького і його авторський концерт, що зібрав повний зал шанувальників. Хтось прийшов на Зубицького-баяніста, а хтось і на Зубицького-композитора. Комусь хотілося послухати «серйозні» опуси, а комусь і попсові. Але, думаю, кожен залишився задоволеним від почутого і побаченого. Та й програму було складено з розрахунком на різну за смаковими уподобаннями публіку. Із розряду шедевральних – Камерна симфонія №3 «Пам'яті Бориса Лятошинського» і Концерт для скрипки з оркестром, а також пісенний уривок з хорової кантати «Чумацькі пісні» й дві п'єси для баяна у першому відділенні. Це – для високочоліх інтелектуалів, адептів академічного напрямку «Россініана» на теми творів Джоаккіно Россіні, оркестрова фантазія «Чао, мучачо!» для скрипки з оркестром на тему пісні Консуело (Камілли) Веласкес «Besame mucho» та оркестрова п'єса-стилізація «Посвята Астору П'яццоллі» для скрипки, баяна та оркестру у другому відділенні – це для демократичнішого слухача.

Що ж до «подивитися», то і в цьому плані Володимир Зубицький показав себе різноаспектно, у чотирьох амплу – композитора, баяніста, диригента й актора. На авторському концерті маестро не тільки виконував соло і диригував, а й пританцьовував, плескав по баяну, клацав у повітрі пальцями, декламував слова пісні «Besame mucho», а головне – розворушив «камератівців». Артисти оркестру під впливом Зубицького ляскали пальцями, били в долоні, вигуквали окремі слова, співали, закинувши одну ногу на іншу, і, бринякаючи по струнах скрипок, імітували гру на банджо, навіть одягли різнокольорові капелюхи.

У концерті брали також участь інші солісти – відома віртуозна скрипалька Богдана Півненко і прославлена співачка Ніна Матвієнко. Та все ж вирішальним фактором успіху імпрези був сам Володимир Зубицький. Його музика не має нічого спільного з лабораторними дослідженнями «музики високих технологій», з її синтетичним генерованим звучанням та обридливими поставангардними викрутасами. Це – справжнє, живе мистецтво, яке апелює до широкого, масового слухача, на котрого автор прагне справити враження.

Створюючи «серйозні» опуси і легкожанрову музику в стилі симфо-джазу, чи то з відтінком естрадності або у форматі стилізацій, Володимир Зубицький зав'язує через творчість безпосередній контакт із публікою. Він її «втягує» у власну звукову ауру, утворюючи органічний тандем між собою, як автором, і аудиторією, між виконавцями і слухачами. Тому й виникає відчуття, що кожен присутній – не просто спостерігач, а живий учасник, співтворець музичного дійства, яке розгортається прямо на очах.

У цьому – весь Зубицький, який задовольняє і вибагливу, і не дуже претензійну публіку. Але за будь-яких обставин він залишається справжнім митцем, і, при всьому бажанні сподобатися, не занижує планку висококласної майстерності, не опускається до рівня дешевого загравання із натовпом, а головне – є вірним собі, завжди безпосереднім, щирим і вільним у самовираженні.

Володимир Зубицький із Лесею Дичко і Мирославом Скориком

Звучать православні піснеспіви

Академічний хор імені В'ячеслава Палкіна Харківської обласної філармонії одержав Гран-прі XXX Міжнародного фестивалю хорового співу «Хайнувські дні церковної музики», що проходив у польському місті Хайнувці. У ньому взяли участь 40 хорів із багатьох країн Європи, які виконують православні церковні піснеспіви. Харків'яни перемогли у номінації «професіонали»

Знаний нині в Україні колектив засновано у 1980 році з ініціативи народного артиста України, лауреата Національної премії України імені Тараса Шевченка, члена-кореспондента Академії мистецтв України, професора В'ячеслава Палкіна як аматорський при обласному відділенні Музичного товариства. Завдяки зусиллям диригента, яскравого представника української диригентсько-хорової школи, уже через чотири роки хорів було присвоєно почесне звання «народний самодіяльний колектив».

Висока виконавська і музична культура, різноманітний репертуар, інтенсивна концертна діяльність камерного хору обумовили отримання ним невдовзі нового статусу – його було визнано професійним і введено до складу Харківської обласної філармонії.

Відтоді колектив є учасником багатьох мистецьких заходів в Україні, активно гастролює. У його репертуарі – духовні та світські хорів творів а саррелла, найкращі зразки класичної і сучасної української, російської та зарубіжної музики (Дмитра Бортнянського, Артемія Веделя, Миколи Лисенка, Миколи Леонтовича, Євгена Станковича), твори великої форми (Франца Шуберта, Джоаккіно Россіні, Гектора Берліоза, Левка Ревуцького, Альфреда Шнітке та інших), зокрема й композиторів харківського регіону (Марка Кармінського, Тараса Кравцова, Миколи Стецюна, Юрія Алжнева).

Три роки тому на чолі колективу став лауреат Всеукраїнського

конкурсу хорових диригентів Андрій Сиротенко.

– Для цьогорічного фестивалю у Хайнувці ми підготували складну і різноманітну програму, – говорить він. – Це православні піснеспіви, а також твори Максима Березовського, які найбільше сподобалися журі.

Володимир СУБОТА,
власкор. «Культури і життя»
у м. Харкові

Фото Станіслава ЧУБЕНКА

Фото Станіслава ЧУБЕНКА

Свято «Прокоф'євської весни»

До найзначущих цьогорічних культурних подій в Україні слід віднести XVI Міжнародний фестиваль музичного мистецтва «Прокоф'євська весна», присвячений 120-тій річниці від дня народження Сергія Прокоф'єва, що за традицією відбувся у Донецьку

Концертна афіша фестивалю презентувала ушлюблені столичні колективи – Академічний хор імені Платона

Майбороди Національної радіокомпанії України, Національний камерний ансамбль «Київські солісти»,

Національний академічний оркестр народних інструментів України, а також зарубіжних гостей – Державний струнний квартет імені Михайла Глинки (Росія) і Державний камерний хор Республіки Білорусь.

Монументальна кантата Сергія Прокоф'єва «Олександр Невський» в інтерпретації Академічного хору імені Платона Майбороди та Симфонічного оркестру імені Сергія Прокоф'єва пролунала, як гімн могутній силі народного єднання перед темними ворожими ордами, що зазіхали на слов'янські землі у лиху годину першої половини XIII століття. Потужне соковите звучання, яскраві темброві барви, винятково злагоджений ансамбль у гармонічній вертикалі, гнучка і рельєфна мелодична лінія

у поліфонічній фактурі музичної тканини підтвердили високий професійний рівень хору Українського радіо, керованого молодим талановитим хормейстером Юлією Ткач.

Чудовим контрастом до помпезного та урочистого відкриття «Прокоф'євської весни» стала схвально сприйнята вибагливою донецькою аудиторією друга частина концерту. У ній Академічний хор Радіокомпанії звернувся до шедеврів української та російської хорової класики – Концерту № 15 Дмитра Бортнянського, «Ангел вопієше» Павла Чеснокова, українських народних пісень в обробці Миколи Леонтовича, хорової поеми «Ладога» Георгія Свиридова. Кришталево чиста інтонація хору а саррелла в поєднанні зі змістовно інтерпретованим

музичним матеріалом, якому хормейстер надала блискучої витонченої форми, зачарувала публіку. Слухачі з глибокою вдячністю, підвівшись із місць, бурхливо аплодували ушлюбленому хоровому колективу.

Організатори фестивалю – представники Донецької обласної державної адміністрації, музична еліта міста в особі керівників Донецької обласної філармонії виголосили зворушливі слова подяки всім учасникам, відзначили їхній неоціненний внесок у справу поповнення духовної скарбниці українського народу та збереження найкращих традицій вітчизняної музичної культури.

Юрій ВАСИЛЕНКО,
заслужений діяч мистецтв
України

Династія лауреатів

Цьогоріч виповнюється 90 років від дня народження істинно українського митця, художника Івана Литовченка. Він був не тільки видатним майстром національного монументально-декоративного мистецтва, Іван Семенович став очільником мистецької династії, в якій кожне ім'я – «перлина», видатна талановита постать

ОДКРОВЕННЯ УКРАЇНСЬКОГО ЕТНОСУ

Творчість подружжя ЛИТОВЧЕНКІВ є цілою епохою пізнання і утвердження нашої молоді незалежної держави як у європейській спільноті, так і у світовому просторі. Світовий контекст їхнього мистецтва нівелює широко розповсюджені глобалізаційні тенденції, що нині спостерігаються, і виступає насамперед як явище глибоко національне, що несе світові знання про українців.

Литовченки у художніх образах відкривають іншим народам не тільки інформацію про Україну, а й характери, обрядовість тих людей, праукраїнців, які тут мешкали з давніх, ще неолітичних часів, коли зароджувались прядіння, ткацтво, гончарство. Їхнє мистецтво, як одкровення українського етносу перед світом, вивергається з тих незамуленних джерел культурної пам'яті, проростає своїм корінням з глибини народної мудрості, писемних пам'яток, фольклору, народного мистецтва. Про цей феномен українців ведуть вони щиро бесіду зі своїм глядачем дивоцвітом зображальності і чудовими колористичними знахідками.

Очільник династії академік Іван Семенович Литовченко – постать велична і яскрава на небосхилі сучасного національного монументально-декоративного мистецтва. На жаль, так сталося, що цей самобутній майстер, віддавши свій могутній талант українському народові, 1996 року відійшов у вічність, залишивши нам апофеоз і трагедію своєї творчості. Адже апокаліптична доба Чорнобиля стала і його особистою трагедією.

ЧОРНОБИЛЬ: ОСОБИСТА ТРАГЕДІЯ ХУДОЖНИКА

Більше десяти років своєї вулканічної енергії він віддав монументальній творчості у місті Прип'ять, де перебував на посаді головного художника комплексу ЧАЕС. Цим єдиним у своїй епічній величчю монументально-пластичним ансамблем, що створив художник у місті українських атомників «Прип'ять», уперше в Україні була реалізована ідея естетизації життєвого простору соціуму. Цю новаторську ідею – розбудови структури міста відповідно до законів гармонії і краси – автор пов'язував з вимогою майбутнього часу – естетизацією суспільства і душі людини. Могутня сила таланту Івана Литовченка вибухово проявилася в образному звучанні його мозаїчних рельєфів, розписів, гобеленів, дерев'яної скульптури, металопластики, у рельєфних скульптурних структурах життєвого простору сучасного міста. Своє філософське кредо творення такої колосальної естетичної субстанції він підпорядкував будівничій силі духовного начала людського генія як діяльності людства

на землі з величною героїкою узагальнення: «До світла», «Творення», «Світанок», «Музика», «Енергія» та інші рельєфні твори з мозаїчним покриттям.

У творчості художник на повний голос розказав про епоху, в якій жив і творив, про себе і про людей того неповторного межового революційного часу. І його слова, виголошені 1991 року в місті Прип'ять біля Чорнобильської АЕС: «...Можливо, я попрощався зі своїми роботами назавжди. Не пощастило. Жорстока доля! І мені їх шкода – я чесно працював і віддав усе, на що тоді був здатний», – повинні стати прологом визнання такої масштабної особистості у світі. Монументалістів Івана та Марії Литовченків сприймають як видатне явище епохи. Подружжя Литовченків прислужилося піднесенню естетики монументально-декоративного мистецтва останніх десятиліть, що ставить їх у ряд видатних українських художників другої половини ХХ століття.

БЕРЕГІНЯ ДИНАСТІЇ

Мисткинею і мудрою берегинею мистецької династії Литовченків є Марія Тимофіївна. Ще будучи студенткою, розпочала творчу діяльність, що дало результат: у 1962 році вона вступила у члени Спілки художників України, а 1996 року отримала звання заслуженого художника України. 1998 року художниці присвоєно почесне звання Лауреата державної премії ім. Тараса Шевченка.

Хоча важко виокремити художню творчість подружжя з-поміж усього їхнього унікального доробку, в системі координат вибухової композиційної структури робіт можна відчутти і тонкий ліризм жіночого начала. Серед цих творів гобелени: «Пробудження» (1968), «Весілля» (1969), «Троїсті музики» (1990), «Закохані» (1990), «Тривога» (1991), «Молитва» (1991), «Музика» (1991), «Пісня» (1991).

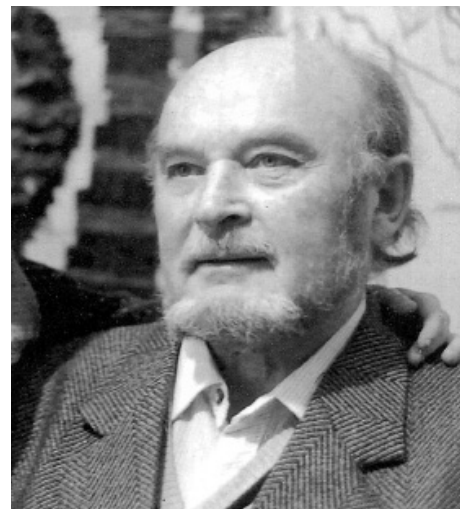
Велику роль у композиції таких гобеленів відіграє хвиляста або зигзагоподібна лінія, але знову ж таки тут її можна охарактеризувати як таку, що доповнює зображення. Тоді як у гобеленах героїко-патріотичного та громадськоромантичного звучання такі лінії виокремлюють зображення, контрастують у плямах і несуть переважно змістове навантаження по всьому периметру гобелена. У таких творах насамперед читається велика пляма, її взаємодія з іншими елементами та конструктивна основа композиції гобелена. Серед них – «Музами натхнення» (1972), «Творчість» (1982), «Голуба Волинь» (1987), «Джерела слов'янської писемності» (1989), «Прометей» (1989), «Борьба» (1992), «Вир» (1993), «Дума про Україну» (1995), «Реквієм» (1996) та інші. Творчість Івана та Марії Литовченків усім своїм багатозначним змістом звернута до України,

до філософії серця українців, їхньої чуттєвості у сприйнятті рідної природи, до рідної історії княжої доби Руси-України, козацького несприйняття агресивних чужинців, що повсякчас намагалися загарбати землі предків. У таких візіях вони піднімають до епічно-філософського узагальнення національно-визвольні змагання українців за свою незалежну державу на етнічних територіях українського етносу, утверджуючи в своїх творах яскраво виражений національний колорит. Саме з іменами цих митців пов'язане формування та піднесення на новий якісний рівень національної школи гобелена.

І найпершою, хто продовжив і утверджує засади цієї національної школи монументально-декоративного мистецтва, є слава спадкоємиця і продовжувачка династії митців Наталія Литовченко. Народилася вона у Києві 1956 року. З 1968 до 1974 року навчалася в Київській художній середній школі імені Тараса Шевченка. Після школи 1974 року вступила до Львівського державного інституту декоративно-прикладного мистецтва, де навчалася два роки. З 1976 року продовжила навчання у майстерні монументального живопису в Київському державному художньому інституті, який закінчила 1980 року.

Найголовніші засади її художньої творчості – це звернення до національних мистецьких традицій як професійних майстрів, так і народного мистецтва, зокрема й килимарства. У побудові художнього образу авторка вдається до певної стилізації. Структура її композицій пересипана багатьма краплями різноманітних елементів форми. Найвідоміші гобелени художниці: «Ранок» (1982), «Людина і природа» (1984), «Квіти Кобзареві» (1989), «Ніч на Івана Купала» (1991), «Архангел Михайл – охоронець Києва» (1992), «Глухів» (1996) тощо. Художниця у своїй творчості звертається до християнських тем. Вона виконує низку гобеленів сакрального змісту в техніці ручного ткацтва: «Юрій Змієборець» та «Колядники» (обидва – 1991), «Писанка» (1993), «Козак Мамай» та «Весна» (обидва – 1994), «Мати Божа» (1995) та ін. З 1994 року мисткиня презентує свої гобелени та малярство на персональних виставках у Європі та Америці. 1994 рік – виставка у Франції (Шалом-на-Соні), 1995 – у США

(Посольство України у Вашингтоні). 1996, 2000 – у Канаді (художня галерея коледжу Джона Еббота в Монреалі, посольство України в Оттаві).

Протягом 1999–2000 років Н. Литовченко виконала зображення чотирьох сферафимів у розписах склепіння центрального трансепта відновленого Михайлівського Золотоверхого собору в Києві та живопис двох монументальних панно для зали прийому гостей Національного університету імені Тараса Шевченка («Національні університети України» та «Духовні святині Києва»). 2001 року за ескізами художниці авторкою і гуртом відомих митців було виконано чотирнадцять монументально-декоративних панно в залі очікування № 2 на центральному залізничному вокзалі Києва. 2008 року мисткиня створила живописні панно для зали Пленарних засідань Верховного Суду України під загальною назвою «Етапи становлення української державності» (м. Київ, Кловський палац). Це «Ярослав Мудрий» (Руська правда), «Пилип Орлик» (Конституція 1710 року), «Михайло Грушевський» (IV Універсал), «Конституція 1996 року». У цих творах потрактання художнього образу тяжіє до стильових характеристик мистецтва ХVII ст. – стилю бароко, асиметричної орнаментальної камерності з розміщенням портретів знакових постатей української нації по периметру композиції.

СВІТОВЕ ВИЗНАННЯ

Твори Наталії Литовченко в галузі станкового малярства стилістично поєднані з монументально-декоративними роботами мисткині. Колорит цих творів майже монохромний, з невеликими кольорними акцентами: «Спогади» (1991), «Легенда» (1991), «Мавка» (1994) та інше. Плідна творча праця на ниві мистецтва принесла художниці визнання. 1996 року вона отримала високе звання заслуженого художника України. 2005 року її було обрано членом-кореспондентом Української академії архітектури. З цього року Наталія Іванівна очолює Київську організацію Національної спілки художників України (НСХУ). 2006 року відбулася її персональна виставка в галереї «Мистець» Київської організації НСХУ.

Роботи Наталії Литовченко зберігаються в музеях України, посольствах України в США та Франції, Канаді в Україні, США в Австрії та в приватних колекціях у багатьох країнах. Художниця гідно продовжує естафету національних традицій у монументально-декоративному мистецтві, передану їй батьками-митцями.

Під шурхіт шин

У Києві відбулася прем'єра фільму Олексія КОРОВІНА «Стан ШШШ, або До Монголії на двох колесах», що розповідає про його одиночну мотоподорож у серпні – вересні 2010 року

На презентації фільму мотомандрівник розповів численній публіці про найцікавіші моменти своєї пригоди та враження від природи й життя людей, побачених країв, які отримав, подолавши довгий шлях за 46 днів.

Обравши такий вид туризму, Олексій проїхав 20 тис. км, здійснивши мандрівку «Білий ведмідь» дорогами України, Росії, Монголії, Казахстану та Киргизії, за матеріалами якої і відзняв стрічку.

За словами сміливця, крайні точки подоланого ним шляху – це Ухта та Байкал в Росії, Монголія (шовковий шлях), Казахстан та Іссик-Куль (Киргизія), після чого він повернувся в Україну. Весь цей час він намагався знімати свою мандрівку на плівку, а потім харківські професіонали допомогли змонтувати все у фільм.

«Я хотів побути наодинці, підкреслити, що подорож одинаком – це по суті внутрішнє спілкування із собою», – зізнається Олексій.

Мотомандрівник зрозумів, що наважився на своєрідне випробування, коли Монголія виявилася безлюдною територією із трьома тисячами кілометрів бездоріжжя, пісків та степу. Благо, що у великі металеві ящики зміг умістити багаж і спокійно їхати.

У фільмі він розповідає, що, коли перетнув кордон Монголії, було 200 км автостради. Але почалося бездоріжжя, коли попереду залишалося ще

близько 900 км. Степ, і нікого немає поруч – стан психологічно важкий. Але є карта й сонце.

Довелося в дорозі познайомитися навіть із жителями місцевого села. «Монголи – люди прості та нехитрі», – каже Олексій. – У цій малонаселеній країні впадають у вічі, з одного боку, юрти як спосіб життя, а з іншого – те, що стоять сонячні батареї та супутникові тарілки».

Після Монголії та її неживої території степу з колючками Алтайський край видався мандрівникові справжнім раєм, де він побачив зелень і тайгу.

Дорогою Олексій перетинався і з іншими подорожніми. Близько Байкалу, наприклад, познайомився зі швейцарцем, який їхав із рідної країни до Владивостока. Він мандрував уже 4 місяці. А у Монголії приблизно тим же шляхом, що й Олексій, прямували німець із німкеню. У їх товаристві мототурист проїхав кілометрів 50.

Мандрівник хотів довести, що й на такому, як у нього, мотоциклі можна проїхати довгий шлях. Хоча доводилося їхати й по піску, і по глині, а вночі температура часом падала до позначки «мінус один», і пальці не слухаються, але все ж доїхав до потрібного місця.

На презентації фільму Олексію Коровіну ставили чимало питань. Наприклад, що таке «стан ШШШ»? Виявилось, що це його внутрішній стан, адже постійно думаєш під шурхіт шин, що запам'ятовується.

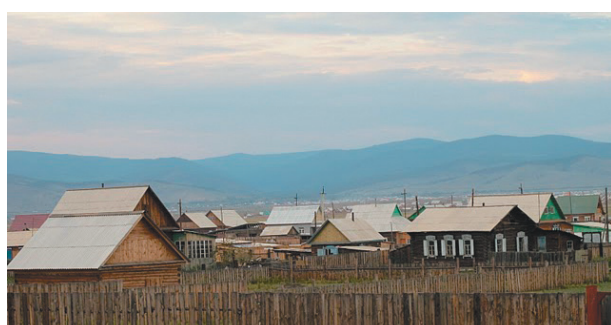
«А як ставляться до таких туристів у різних країнах?» – питали цікаві. І чули у відповідь: «До мотоциклістів і далекобійників скрізь ставляться лояльно. Треба тільки побільше наліпок різних, і всім розповідати, що їдете далеко». Розповів Коровін і про свій щоденний розклад під час подорожі. «Підйом, зарядка, виїзд о 10.00, о 20.00, коли темніє, зупинка на нічліг. Здебільшого в наметах, а як вже дуже погана погода, то шукаєш готель. Але взагалі погода була гарна – температура +10 – +7 уночі, та іноді й 0 було».

Як для мандрівника, мотоцикл Олексієві – «саме те». Жоден інший транспорт не подарував йому того специфічного відчуття, яке дала подорож на байку. Із насолодою згадував він, як прокинувшись милувався світанком. Але інколи в Монголії та Казахстані турбували думки: чи немає тут змії?

«Монголія для мене була великим випробуванням», – зізнається Олексій. Але це не зупиняє мототуриста. Він має намір видати книгу на основі дорожніх заміток, які робив, а також продовжити подорожувати. У жовтні цього року планує вирушити до Австралії, а також хоче якось відвідати Лапландію.

Світлана СОКОЛОВА

Фото авторки та Олексія Коровіна

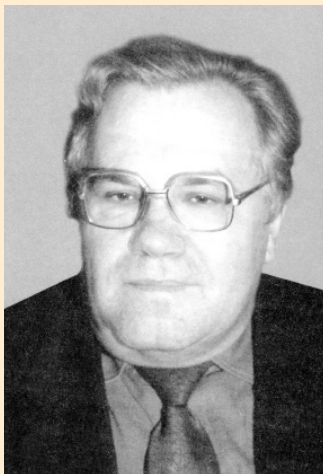

На горіхи від Рогози

Не одне покоління журналістів пройшло, як то кажуть, через руки Бориса Петровича Рогози – письменника, публіциста, мовознавця. Доля подарувала й мені зустріч із цією людиною. Борис Петрович після виходу на пенсію з посади головного редактора газети «Літературна Україна» працював літредктором газети «Хрещатик»

Пригадую, як на редакційних летючках роздавав нам на горіхи. Нікого не обділяв – кожному перепало. Від головного редактора до кореспондента. Але за це ми всі були йому щиро вдячні. Окрім того, що Борис Петрович вказував нам на

огріхи, він ще й детально пояснював, як саме писати те чи інше слово, у якому контексті подавати той чи інший фразеологізм. А після летючки сам припускався помилок. «Ото я вам кажу, що треба писати «передовсім», «щонайперше», «насамперед», а

сам щойно вжив кальку «в першу чергу», – вибачався він перед нами.

Вже з часом я зрозумів, що робив це Борис Петрович умисне. По-перше, аби якось утішити нас після його критики, а по-друге, тому що в такій формі уроки краще запам'ятовуються.

Як неоціненний скарб для поціновувачів українського слова, світлої пам'яті Б. П. Рогоза залишив нам свої «Уроки державної мови». Окремі розділи з його творчого доробку пропонуємо читачам «КіЖ».

Орест КОГУТ

ЗОВОВ'ЯЗАТИ СИДОРЕНКА ВІДРЕГУЛЮВАТИ СВОЇ ВІДНОСИНИ З ДРУЖИНОЮ

Письменник Кость Гордієнко, добрий знавець народної мови, писав:

– Таке враження, що загрожує нам і в побуті, і в літературі не так архаїзація мови, як канцеляризація. Хіба ми не помічаємо, як добірне народне слово гнітять канцелярські бур'яни? Де ви знайдете такого голову колгоспу, який би, приміром, сказав просто: «Кури добре несуться».

Цього не може бути. Він неодмінно мовить: «Кури вступили в період інтенсивної носки яєць». Чи не почувте від нього, що колгосп «силосує гичку». Ні, він такою «буденною» мовою розмовляти не стане. Він скаже: «Колгосп вступив у період силосування зеленої маси».

Погнила не полова, а «пожнивні рештки».

І вже буряк – не буряк, а «цукрова сировина».

У розмовах із людьми, під час нарад я вволю наслушався отих казенних висловів. Дехто вважає це за хороший тон, надто охоче запозичує отой казенний стиль.

Якось колгоспне правління, слухаючи скаргу жінки на обурливу поведінку свого чоловіка, ухвалило: «Зобов'язати Сидоренка відрегулювати свої відносини з дружиною». Я думаю, що це не тільки сільська «знахідка».

Не зайве навести й такі приклади:

«Давайте рухатися до лісу...»

або:

«Він висунув свою рацію...»

Чи не смішно це звучить?

Щоб наочно показати читачеві, які є канцелярські штампи і в публікаціях газет, і навіть у художніх творах, Кость Гордієнко склав маленьку «новелу»: «Галина перебувала в колективі на гарному рахунку. Вона домагалася успіху шляхом сумлінної праці. Хоч на початку з нею і не хотіли рахуватися. Це їй коштувало чималих зусиль».

Трудова наполегливість викликається заінтересованістю дівчини у збільшенні виходу продукції. І цього ніяк не можна скинути з рахівниці. Збоку вона виглядала цілком щасливою».

Спочатку вона лише намацувала новий стиль у роботі, а згодом розгорнула свою діяльність».

У кінцевому рахунку вона перемогла».

ОВЕРКОВІ ТРУСИ

У спогадах редактора журналу «Пе-рець» Федора Маківчука про Остапа Вишню (Павла Михайловича Губенка) згадується з-поміж інших і такий цікавий епізод.

«Я завжди, – розповідав Маківчук, – захоплювався, спостерігаючи, як він правив рукописи (був членом редколегії часопису). Сидимо, бувало, за довгим столом і читаємо гуморески, фейлетони, замітки, підготовлені редакцією до наступного числа. От гумореску, до речі, веселу, дотепну, підписала вже більшість із редколегії. Дійшла черга до Павла Михайловича. Читає й задоволено усміхається. І раптом на якомусь реченні зупинився, спохмурнів, і його рука потягнулася до олівця. Починає правити».

– Так по-українському не кажуть і не пишуть! – промовляє ніби сам до себе.

– Що там, Павле Михайловичу? – питаю.

– Та от автор пише: «Оверко Рак був в одних трусах!»

– Так правильно ж пише! – вихопився один наш відомий нині гуморист. – Я й сам так би написав.

– А що – Оверко Рак мав бути у двох трусах? – лукаво посміхаючись, запитує Павло Михайлович. – У таких випадках у нас кажуть: «у самих трусах», а не «в одних трусах». Отак і писати треба».

До слова, таких фраз, які письменник виправляв у гуморесці про Оверкові труси, можна наводити ще і ще: «В мене одні неприємності», «Діти одні у хаті», «Сиджу лише на одному хлібові та воді» тощо. Зрозуміло, й тут слід замінювати **одні, одному** на **самі, самому**.

А дієслова усміхатися та посміхатися, що їх ужито в наведеному уривку, виступають не як абсолютні синоніми. Між ними є певна значеннева різниця. Отож, щоб висловити стан людини, коли їй весело, приємно, гарно, користуються словами *усмішка, усміхатися, усміх, осміхатися, осміх*. А *посмішка, посміх, посміхатися* передають відтінок іронії, сарказму, кепкування чи глузування з когось або з чогось.

НА МІСЦІ ЗВАЛИЩА... РОЗБИЛИ ПАРК

В усному й писемному мовленні нерідко натрапляємо на кумедні вислови: «На місці звалища мешканці молодого міста *розбили парк*». Дієслово *розбити* є синонімом слів *знищити, розтрити, роз'юшити* тощо. Воно

входить до таких словосполучень, як *розбити лоба, розбити (розірвати) кайдани, розбити серце* і таке інше. Щодо парку або саду потрібно вибирати більш підхожі лексеми – *посадити, насадити, виростити*.

Величезна кількість таких помилок пояснюється тим, що тривалий час серед багатьох українців українська мова не була рідною, якою думають, спілкуються в житті, мріють і снять, радіють і сумують. Вона була зайвим додатком до іншої, престижнішої мови. В рамках політики зближення націй та злиття мов, що сяга апогею під час застою 1970–1980-х, слова, не схожі на російські, викидали з нашої мови або оголошували діалектними, застарілими, штучними, незрозумілими народові. З академічного Інституту мовознавства до видавництва і редакцій надходили списки заборонених слів та висловів (на зразок *либонь, робітня, красне письменство*), які під час редагування наказували вилучати з оригінальних та перекладних творів.

Має рацію Олександр Пономарів: тривале зросійщення українців призвело до втрати дороговказів у користуванні рідною мовою. Досі багато хто з мовців залюбки вживає слова *благополуччя, відправлятися, добросовісний, економити, корзина, прийомна, протиріччя, початкуючий* і майже цілковито нехтує далеко кращими синонімічними відповідниками *добробут, вирушати, дійовий, сумлінний, заощаджувати, значущий, кошик, наполегливий, приймальня, суперечність, початківець*.

Відомо, що кальки мають право існувати лише тоді, коли у своїй мові немає потрібних лексем для позначення того або того предмета, істоти, явища. Але ці кальки, яких «побутує» в нас сила-силенна (і явних, і примаскованих росіянізмів, із не властивими для української мови чужомовними значеннями), як звичайнісінькі двійники наших питомих слів не тільки відтісняють їх на другий план, а й узагалі витискують із загального вжитку.

ДЯКУВАТИ КОГО ЧИ КОМУ?

Надзвичайно чутливий до мови, вразливий на мовні похибки й невтомний у кваліфікованих порадах та роз'ясненнях був письменник Борис Антоненко-Давидович. Свої численні статті на ці теми він зібрав у книжці «Як ми говоримо», що витримала кілька видань і на часі сьогодні.

Цю традицію підхопив і продовжує відомий мовознавець Олександр Пономарів, виступаючи у пресі з мовностилістичними порадами. У київському видавництві «Либідь» побачила світ його книжка «Культура слова», яка охоплює все мовлення – від вимови до синтаксису. Тож послухаймо Олександра Пономаріва:

– Не одне десятиліття нас переконували, що в «Союзі незламній республіки вільні» досягли всіх можливих вершин, серед них і культура взагалі та культура мови, зокрема. Справді, українська мова має чітко вироблені літературні норми, розвинені стилі. Проте яка ж далека теорія від практики! Усім відомо, що треба *дякувати кому*, а тим часом *дякують кого*. Немає сумніву, що *перемогу здобувають*, а в усному мовленні (і в неофіційному, а ще частіше в офіційному) *перемогу чомусь одержують*, як гроші.

Не дуже привабливий образ України створюють урядовці, які або користуються мовою колишньої метрополії (також далекою від її літературних норм), або вживають ламану українську: *миротворницькі* (замість *миротворчі*) сили, *Міністерство іноземних* (замість *закордонних*) справ, *казначейство* (замість *державна скарбниця*), нам є чому (треба чого) повчитися тощо.

Щедро постачає всю Українську соборну державу суржилом Верховна Рада, яка, власне, ще нічого не зробила для впровадження Закону про державність української мови. Понад половину депутатів не хочуть розмовляти нею, відверто виказують зневагу до цього законодавчого акта. В найвищому органі законодавчої влади договори *заключаються, оголошується наступний порядок денний* тощо замість нормальних висловів *договори укладаються, оголошується такий порядок денний*.

Не бракує джерел суржику й поза Верховною Радою. З публічних виступів діячів нашої культури й науки можна довідатися, що *вони приймають активну участь* (замість *беруть участь*) у творенні української держави. З екранів телевізорів розповідають про передвиборчу *компанію* (замість *кампанію*) в тій чи тій області України. З радіопередач чуємо про важке матеріальне *положення* (замість *становище*) пенсіонерів.

У багатьох фразеологічних зворотах замість слів із конкретним значенням *одержати й отримати* вживані абстрактні лексеми *дістати, набути, здобути*. Не *отримати* (одержати) освіту, досвід, виправдання, як пишуть у засобах масової інформації, а *здобути* освіту, *набути* досвіду, *дістати* (знайти) виправдання.

У ХАТІ ПРАСКА, НА ДОРОЗІ – УТЮГ

Ознайомити і познайомити. Розрізняються стилістично, сполучуваністю. *Ознайомити* – дати певні відомості про що-небудь. (*Ознайомити екскурсантів з виставкою картин*). Ненормативне: *познайомити* (треба *ознайомити*) з пам'ятками старовини. *Познайомити* – налагодити знайомство між незнайомими людьми, відрекомендувати когось кому-небудь.

Утюг і праска. Перший з цих іменників часто вживають у сучасній мові з не властивим йому значенням. Із ним пов'язують дію: вирівнювати, вигладжувати одяг, тканину. Насправді ж цю роль виконує нагрівальний прилад – *праска*. А *утюг* – пристрій для вирівнювання, згладжування ґрунтових доріг. *Тракторний утюг, дерев'яний утюг*.

(Далі буде)

Українське коріння Ланового

Цьогоріч художньому фільму Олександра Птушка «Червоні вітрила» виповнюється 50 років. Знята за однойменною повістю Олександра Гріна, романтична казка полюбилася мільйонам глядачів на всьому пострадянському просторі і зробила відомим актора з українським корінням Василя Ланового. Народний артист СРСР завітав на свою батьківщину, на Одещину, в рамках щорічного фестивалю «Зустрічі в Одесі». Із Василем Семеновичем та його дружиною Іриною Купченко зустрілася і поспілкувалася наш кореспондент Яна ЛЕВИЦЬКА

Я зрозуміла одну нехитру істину: дива створюються власними руками. Саме з такими думками, перефразовуючи цитату з роману «Червоні вітрила», я йшла на зустріч не тільки своєї мрії, а й мрії моєї мами. Журналістське покликання та особисте прагнення створили хоча й невелике, але таке бажане диво – звели мене зі справжньою зіркою вітчизняного кінематографа, красенем-чоловіком Василем Лановим. І хоча романтичний капітан Грей уже далеко не той юнак, який подарував неймовірну казку прекрасній Ассоль, ні сивина, ні зморшки не зіпсували його неперевершеного

шарму, за що він так подобається жінкам.

«Червоні вітрила», «Війна і мир», «Анна Кареніна», «Офіцери», – на цих стрічках виросло не одне покоління. Кожен свій образ Василь Лановий зробив неповторним і незабутнім. На знімальних майданчиках він «крутив любов» із багатьма знайомими красунями, але лише після режисерського слова «Мотор!», у реальному житті серце актора заповонила єдина чарівна жінка. Його дружина – не менш відома актриса Ірина Купченко. Її «кіношний офіцер» Лановий здався без бою. Разом вони плывуть на вітрилах кохання

Інтерв'ю для «КіЖ»

майже 40 років, нерозлучні не тільки в житті, але й на театральній сцені.

На початку зустрічі артист попередив, що до представників ЗМІ ставиться з обережністю, занадто багато було написано про нього та

про його особисте життя у жовтій пресі.

– Якщо я до вас зараз дуже наблизюся, то вже завтра напишуть, що я повинен одружитися з молодю привабливою журналісткою, – пожартував Лановий.

Але під час розмови Василь Семенович немов роз-

Як людина, що зростає на Одещині, Василь Лановий має неперевершене почуття гумору і знає безліч цікавих історій та кумедних анекдотів. Багато жартує українською, яку вважає другою рідною. Дружині Ірині не вдалося побувати на батьківщині чолові-

Василь Семенович пишається своєю батьківщиною і вважає, що саме українське коріння допомогло йому стати творчою особистістю

крився і відразу спливав своєю щирою посмішкою мої гострі зуби, як представниці «акул пера». Василь Лановий родом із Одещини – з села Стримба Кодимського району. Належності актора до України раніше не приділялося уваги, в офіційних біографіях він уважався москвичем. Але сам Василь Семенович пишається своєю батьківщиною і вважає, що саме українське коріння допомогло йому стати творчою особистістю.

– Під час війни дід змушував мене пасти корів. Було мені десь 7–10 років, пам'ятаю, повертаючись після роботи, селяни співали неймовірно гарні українські пісні і ці спогади залишилися назавжди. Я досі виконую народні пісні. Ще добре пам'ятаю природу і повітря місцевості, де пройшло моє дитинство, найніжніше повітря, яке я ввібрав на все життя, – із теплотою у серці відомий актор згадує свої дитячі роки.

ка – в селі Стримба, а ось в Одесу та її мешканців Ірина Петрівна закохалася з першого погляду:

– Обоюдно це місто і заздрю, справді заздрю тим, хто тут живе, бо морів багато, а от таке – тільки одне і воно дійсно неповторне. Уявити собі одесита песимістом я не можу. Він може скаржитися на життя, але все одно у це життя вірить, у нього вгризається і виживає. Взагалі я часто буваю в Україні на зйомках чи виставах і дуже комфортно себе почуваю.

Після спілкування з веселим, життєрадісним і доброзичливим акторським подружжям визнаєш, що слава, визнання не завжди перетворює талановиту особистість на бездушну і далеку від простих смертних «зірку». Все залежить від людини. Крім того, Василь Лановий став ще одним підтвердженням того, якою плодотворною на творчі визначні імена є наша ненька – Україна.

КАСИР	ПОВІДОМЛЕННЯ	Отримувач платежу: ДП «Газетно-журнальне видавництво» р/р 37128003000584 в УДК м. Києва МФО 820019, Код 16482679																								
	КАСИР	П.І.Б. _____ Адреса доставки: індекс _____ м. _____ вул. _____ буд. № _____ кв. _____ домофон _____ тел. _____ Передплата на газету «Культура і життя» на 2011 рік по місяцях (вартість передплати на 1 місяць – 18,30 грн)																								
		<table border="1"> <tr> <td>1</td><td>2</td><td>3</td><td>4</td><td>5</td><td>6</td><td>7</td><td>8</td><td>9</td><td>10</td><td>11</td><td>12</td> </tr> <tr> <td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td> </tr> </table>	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12												
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12															
		Сума, грн. _____ Платник (підпис) _____																								
КАСИР	КВИТАНЦІЯ	Отримувач платежу: ДП «Газетно-журнальне видавництво» р/р 37128003000584 в УДК м. Києва МФО 820019, Код 16482679																								
	КАСИР	П.І.Б. _____ Адреса доставки: індекс _____ м. _____ вул. _____ буд. № _____ кв. _____ домофон _____ тел. _____ Передплата на газету «Культура і життя» на 2011 рік по місяцях (вартість передплати на 1 місяць – 18,30 грн)																								
		<table border="1"> <tr> <td>1</td><td>2</td><td>3</td><td>4</td><td>5</td><td>6</td><td>7</td><td>8</td><td>9</td><td>10</td><td>11</td><td>12</td> </tr> <tr> <td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td> </tr> </table>	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12												
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12															
		Сума, грн. _____ Платник (підпис) _____																								

Для того, щоб передплатити газету «Культура і життя» необхідно:

- заповнити квитанцію;
 - сплатити в будь-якому банку;
 - надіслати копію оплаченої квитанції
- поштою: 03040, м. Київ, вул. Васильківська, 1; – факсом: (044) 498-2363, 498-2364;
– електронною поштою: sydorenko.iryna@gmail.com.

Щодо передплати звертатися до Ірини Сидоренко. Тел./факс: (044) 498-2364

Газета «Культура і життя»

Засновники: Міністерство культури України, Український комітет профспілки працівників культури, редакція газети

Видавець: Газетно-журнальне видавництво Міністерства культури України

Директор: Олеся Білаш
Головний редактор: Орест Когут

Склад Видавничої ради

Олеся Білаш – директор видавництва. **Олена Чередниченко** – завідувач сектором преси МКТ. **Олена Воронько** – завідувач відділом театрів МКТ. **Лідія Карпенко** – завідувач відділом охорони пам'яток МКТ. **Михайло Швед** – завідувач відділом музичного мистецтва та цирку МКТ. **Ольга Голинська** – головний редактор журналу «Музика». **Наталія Потушняк** – головний редактор журналу «Театрально-концертний Київ». **Алла Бистрова** – головний редактор журналу «Український театр». **Марія Хрущак** – головний

редактор журналу «Українська культура». **Орест Когут** – головний редактор видавництва. Виходить із 7 жовтня 1923 року. Свідоцтво про державну реєстрацію: КВ № 1026 від 26.10.1994 р. Адреса редакції: 03040, м. Київ, вул. Васильківська, 1
Телефон, факс: (044) 498-2363
e-mail: kultura.zhytva@gmail.com
<http://www.uaculture.info>

Друк: ЧАО «Сегодня Мультимедиа»

Редакція залишає за собою право на редагування отриманих матеріалів без узгодження з автором. Думки авторів публікацій можуть не збігатися з позицією редакції. Матеріали, опубліковані в газеті «Культура і життя», є інтелектуальною власністю редакції й не можуть бути відтворені у будь-якій формі без письмового дозволу видавця. При використанні публікацій посилання обов'язкове.
Наклад 2000
© «Культура і життя»

Ціна договірної